- यस्तो बैंकिङ प्रणालीमा एक स्थानबाट अर्को स्थानमा रकम पठाउन, एक स्थानको शाखामा जम्मा गरेको रकम एकै पटक वा पटक पटक गरी अन्य कुनै शाखाबाट झिक्न, नयाँ चेकबुक लिन, अर्को व्यक्तिको अन्य शाखामा रहेको खातामा आफु रहेको स्थानको शाखाबाट रकम जम्मा गर्न लगायतका अन्य बैंकिङ्ग सेवा लिन सकिन्छ ।
- बैंक तथा वित्तीय संस्थामा रहेका Online Banking System हरुले गर्दा यसरी कारोवार गर्न सम्भव भएको हो ।
- कुनै शाखामा रकम जम्मा गरेको केहि समयमा नै सोहि बैंकका अन्य कुनै पनि शाखाबाट वा ATM मेसिनबाट रकम निकाल्न सकिन्छ ।
- बैंक तथा वित्तीय संस्थाका आफ्नै शाखाहरुका बिचमा फण्ड ट्रान्सफरको कार्य पनि हुने गर्दछ । एउटा शाखामा रकम अभाव हुँदा प्रयाप्त रकम भएको अर्को शाखाबाट फण्ड पठाई तरलताको खाँचो पुरा गर्न सकिन्छ ।
- अतः एउटै बैंकका विभिन्न शाखाहरुका विचमा हुने कारोवारलाई अन्तरशाखा कारोवार भनिन्छ । यसले बैंकिङ्ग सेवाको विकासमा महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गरिरहेको छ ।

☑ **अन्तरशाखा कारोवारका फाइदाहरु के-के छन् ?**

- बैंकिङ सेवा सर्वसुलभ हुन्छ,
- ग्राहकले बैंकिङ सेवा प्राप्तिमा कठिनाई भोग्नु पर्दैन,
- बैंकिङ सेवा प्रति सेवाग्राहीको सकारात्मक सोचाइको विकास हुन्छ,
- मनिट्रान्सफर सहज हुन्छ ।
- बसाई सराई वा अन्य कुनै कारणले स्थान परिर्वतन भई जाँदा अर्को बैंकमा खाता खोलिरहने झन्जटबाट मुक्त रहन सकिन्छ ।

☑ **अन्तर बैंक कारोवारको संक्षेपमा व्याख्या गर्दै यसका फाइदाहरुबारे लेख्नुहोस् ।**

- कुनै पनि बैंक तथा वित्तीय संस्थाले अर्को कुनै पनि बैंकसँग गर्ने वित्तीय कारोवारलाई अन्तर बैंक कारोवार भनिन्छ ।
- यस्तो कारोवार निक्षेप जम्मा, ऋण सापटी तथा अन्य बैंकिङ्ग कार्यमा सहकार्यको माध्यबाट पनि हुन सक्छ ।
- कुनै बैंकले अर्को कुनै बैंकमा खाता खोलि रकम जम्मा गर्दछ भने त्यस्तो कारोबार अन्तर बैंक कारोवार हो ।
- एउटा बैंकले अर्को बैंकबाट ऋण लिन पनि सक्छ । त्यस्तो ऋण प्रदान गर्ने बैंकले प्रचलित व्याजदरमा ऋण दिने गर्दछ ।
- एउटा बैंकले अर्को बैंकलाई ऋण दिंदा लिने व्याजदरलाई अन्तर बैंक व्याजदर भनिन्छ ।
- बैंकहरुले ऋण लगानी गर्दा धितो विभाजन गर्ने गरी सहवित्तीयकरणको आधारमा मिलेर एउटै ऋणीलाई पनि ऋण प्रदान गर्न सक्छन् ।
- एउटा देशको बैंकले कुनै पनि अर्को देशको बैंकसँग पनि वित्तीय कारोवार गर्न सक्छन् ।
- यसरी एउटा बैंकले अर्को बैंकसँग गर्ने कारोवारलाई अन्तर बैंक कारोवार भनिन्छ ।

अन्तर बैंक कारोवारका फाइदाहरु :

- बैंकिङ्ग सेवा विस्तारमा सहयोगी,
- सर्वसुलभ बैंकिङ्ग सेवा,
- बैकहरु बिचको आपसी कारोवारले बैंकिङ्ग क्षेत्रमा समभदारी कायम गराउँछ ।
- मनिट्रान्सफर सहज हुन्छ ।
- व्यापार व्यवसायको भुक्तानी कार्य सहज बन्छ ।
- अन्तराष्ट्रिय व्यापारमा भुक्तानीको माध्यमको रुपमा दुई बैंकको संलग्नताले व्यापारमा विश्वासको वातावरण तयार हुन्छ,
- एउटा बैंकमा निष्कृय भएर रहेको पैसा अर्को बैंकले ऋण लिई लगानी गर्न सक्छ ।
- बैंकहरुबीच सुसम्बन्ध क़ायम हुन्छ ।

६. कोष तथा गैर कोषमा आधारित कारोवार

☑ **कोषमा आधारित कारोवार भन्नाले के बुझ्नुहुन्छ ? कोषका प्रमुख स्रोतहरु के-के हुन् ?**

- बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले शेयर पूँजी, ऋणपत्र तथा ग्राहकहरुबाट संकलित निक्षेपबाट कोष रकम प्राप्त गर्दछन् । यस्तो कोषको रकम मुख्यतः व्यापार, उद्योग एवं व्यवसायलाई ऋण लगानी गरी व्याज आर्जन गर्न प्रयोग गर्छन् । सामान्यतः हाइपोथिकेसन, अल्पकालीन, मध्यकालीन, दीर्घकालीन, धितोबन्धक, सुनचाँदी, शेयरको धितोमा ऋण आदि प्रवाह गर्दछन् ।
- यसरी विभिन्न स्रोतहरुबाट कोष खडा गरी विभिन्न क्षेत्रमा लगानी गर्दै नाफा आर्जन गर्ने कार्यलाई कोषमा आधारित कारोवार भनिन्छ ।
- बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको कोषको वास्तविक स्रोत शेयर पूँजी, ऋणपत्र तथा ग्राहकहरुबाट सङ्कलित निक्षेप नै हो । अन्य दायित्वहरु वास्तवमा सञ्चालनसँग सम्बन्धित दायित्वहरु भएकोले कोषको निर्माणमा त्यति महत्व राख्दैनन् ।
- बैंकहरुको मुख्य आम्दानीको स्रोत आफ्नो कोषलाई विभिन्न कर्जा तथा सापटका शिर्षकहरुमा लगानी गरी व्याज आर्जन गर्नु हो ।
- त्यसैगरी कोष रकमलाई शेयर, ट्रेजरी बिल, अन्तर बैंक ऋण जस्ता शीर्षकमा पनि लगानी गर्दछन् ।
- बैंकहरुले आफ्नो पूँजीको केही अंश स्थिर सम्पत्ती तर्फ पनि उपयोग गर्छन् ।
- बैंकहरुको मुख्य आम्दानी व्याज हो भने मुख्य खर्च पनि निक्षेपकर्ताहरुलाई प्रदान गर्ने व्याज हो ।

कोषका मुख्य स्रोतहरु :

- निक्षेप (मुद्दती, बचत, चल्ती)
- शेयर (साधारण र अग्राधिकार शेयर)
- जगेडा तथा कोषहरु
- साधारण/बैधानिक जगेडा कोष
- पूँजीगत जगेडा कोष (शेयर प्रिमियम, पूँजीगत जगेडा र सम्पत्ति पुनर्मूल्याङ्कन जगेडा)
- लाभांश समीकरण कोष
- संचित नाफा/नोक्सान
- ऋणपत्र तथा बण्ड
- तिर्न बाँकी कर्जा/सापटी

☑ **बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले गर्ने कोषको लगानी बारे संक्षेपमा लेख्नुहोस् ।**

- बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले आफ्नो कोषलाई विभिन्न अल्पकालीन, मध्यकालीन तथा दिर्घकालीन क्षेत्रहरुमा लगानी तथा कर्जा सापटीमा उपयोग गर्दछन् ।

www.questionbanknepal.com

- ठूला उद्योग तथा व्यवसायलाई ऋण प्रदान गर्ने देखि लिएर उपभोक्तामुखी कर्जाहरु प्रवाहमा समेत कोषको उपयोग भईरहेको छ ।
- उपभोक्तामुखी कर्जा अन्तर्गत घर कर्जा, आवास कर्जा, सवारी साधन कर्जा, शैक्षिक कर्जा, सुनचाँदी कर्जा, आदि प्रमुख रहेका छन् ।
- त्यसैगरी स्थिर सम्पत्ती, गैर बैंकिङ्ग सम्पत्ती आदिमा पनि कोषको उपयोग गरिएको हुन्छ ।
- बैंकले निक्षेपकर्ताले मागेको बखत रकम भुक्तानी दिनु पर्ने हुन्छ । त्यसकारण आफ्नो कोषको केही अंश तरल रुपमा बैंकमै राख्नु पर्ने हुन्छ ।
- निक्षेपबाट संकलित रकमको केही अंश नेपाल राष्ट्र बैंकमा अनिवार्य नगद अनुपात (CRR) को रुपमा जम्मा गर्नु पर्दछ ।
- अतः विभिन्न स्रोतहरुबाट संकलित कोषलाई अल्पकालीन, मध्यकालीन तथा दिर्घकालीन साना तथा ठूला कर्जाहरु, उपभोक्तामुखी कर्जाहरु, स्थिर सम्पत्ती, गैर बैंकिङ्ग सम्पत्ति खरिद, तरलता आदिमा लगानी गर्ने कारोबारलाई कोषमा आधारित कारोवार भनिन्छ ।
- यस अन्तर्गत बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले गर्ने फण्ड ट्रान्सफर, अन्तरबैंक सापटी, नेपाल राष्ट्र बैंकबाट लिने सापटी, सरकारी वचत तथा ऋणपत्रहरुको खरिद विक्रि आदि कारोवारहरु पनि पर्दछन् ।

☑ **गैर कोषमा आधारित कारोवारबारे संक्षेपमा व्याख्या गर्नुहोस् ।**

- बढ्दो आर्थिक तथा वित्तीय उदारीकरणको प्रभावले बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुबीचको प्रतिस्पर्धा बढ्दै गएको छ । सो प्रतिस्पर्धा व्यवस्थापन गरी उचित मुनाफा आर्जनको लागि बैंक तथा वित्तीय संस्थाले आफ्नो सेवा तथा सुविधालाई कोषमा आधारित सेवामा मात्र केन्द्रित नगरी गैह्र कोष कारोबार समेत गरेको पाइन्छ ।
- यसले बैंकहरुलाई आम्दानी वृद्धि गर्न, स्रोतको उचित उपयोग गर्न तथा जोखिमलाई विभिन्न क्रियाकलापमा/कारोबारमा विभाजन गर्न सघाउ पुऱ्याउँछ ।
- गैह्र कोषमा अधारित वित्तीय सेवामा Loan Syndication, Consultancy and Advisory Services, Capital Issue management आदि पर्दछन् ।
- गैह्र कोषमा आधारित कारोबारलाई वासलात बाहिरको कारोबारको रुपमा पनि बुझ्न सकिन्छ ।
- यसको प्रमुख पक्ष वित्तीय प्रतिवद्धता हो जसमा बैंक ग्यारेन्टि, प्रतितपत्र, बैंक स्वीकारोक्ति आदि पर्दछन् ।
- शेयर तथा कर्जा अपलेखन, डिबेन्चर ट्रस्टी, SWAP, Option आदि पनि गैह्र कोषमा आधारित कारोबारका उदाहरण हुन् ।
- यस्तो कारोबारमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाले भविष्यमा सो सम्बन्धी दायित्व भुक्तानी गर्नुपर्ने हुन सक्छ ।
- वित्तीय कारोबार बाहेक वाणिज्य बैंकहरुले गैह्र कोषमा आधारित कारोबारहरु मर्चेन्ट बैंकिङ कारोबारको रुपमा आफै आफ्नो मर्चेन्ट बैंकिङ इकाई मार्फत वा सहायक कम्पनी मार्फत वा दुवै मार्फत सञ्चालन गर्न सक्छन् ।
- सामान्यतः प्रचलनमा रहेका गैह्र कोषमा आधारित कारोबारहरु निम्नानुसार छन् :
  - Financial Commitment (LC, Bank Guarantee, Banker Acceptance, Promissory Note)
  - Issue Management (IPO and FPO)
  - Portfolio Management
  - Corporate Counseling
  - Loan/Lease Syndication
  - Advising on Capital Structure

७. Bank Risks Management Including BASEL II and Related NRB Directives. (प्रशासन समूहको लागि मात्र)

☑ **बैंकिङ्ग व्यवसायमा बसेल** (BASEL) **को परिचय दिनुहोस् ।**

- सुपरिवेक्षकिय ज्ञानको प्रयोगद्वारा बैंकिङ क्षेत्रको सुपरिवेक्षणलाई गुणस्तरीय बनाई विश्वव्यापी रुपमा वित्तीय स्थिरता कायम गर्ने उद्देश्यले G10 देशका गभर्नरहरूले Banking Regulation and Supervision Practices विषयमा एउटा समिति बनाए जसलाई Basel Committee on Banking Supervision (BCBS) भनियो ।
- BCBS ले मुख्यतः निम्न उद्देश्यहरू राखेको थियो :
  - अन्तर्राष्ट्रिय बैकिङ व्यवसायमा सुपरिवेक्षकीय तरिकाको प्रभावकारीताको अभिवृद्धि गर्ने,
  - सुपरिवेक्षकीय ज्ञान, सिप र कौशलको आदानप्रदान गर्ने,
  - वित्तीय क्षेत्रमा विकास हुँदै गरेका वित्तीइ चुनौतीहरूको सामना गर्ने ।
  - अन्य Standard Setting Agencies सँग आपसी सम्बन्ध बढाउने ।
- यस समितिमा सम्पूर्ण सदस्य देशका केन्द्रीय बैकका गभर्नर तथा सुपरिवेक्षकको अधिकार प्राप्त संस्थाका प्रमूखहरू रहन्छन् ।
- बैक तथा वित्तीय संस्थामा विभिन्न प्रकारका अपेक्षित तथा अनपेक्षित जोखिमहरू हुने तथा बैकिङ व्यवसाय अरुको रकम प्रयोग गरेर आफ्नो व्यवसाय गर्ने संस्था भएको हुँदा त्यस्ता जोखिमहरूको व्यवस्थापन गर्न तथा बैकिङ व्यवसायलाई सुरक्षित र दिगो बनाउनका लागि BCBS ले बैक तथा वित्तीय संस्थाहरूले संस्थामा अन्तरनिहित जोखिमको आधारमा पुँजी कायम गर्नुपर्ने अवधारणा नै BASEL को अवधारणा हो ।

☑ **बसेल (BASEL) अन्तर्गत व्यवस्था गरिएका प्रावधानहरु बारे चर्चा गर्नुहोस्।**

बसेल (Basel) अर्न्तगत व्यवस्था गरिएका प्रावधानहरु देहाय बमोजिम रहेका छन् ।

BASEL I : The Basel Capital Accord

- सन् १९८० मा ल्याटिन अमेरिकी देशहरूमा भएको Debt Crisis ले बैकहरूको पुँजी बलियो हुनुपर्ने आवश्यकता उजागर गरेसँगै G10 देशमा केन्द्रीय बैकका गभर्नरहरूको समूह BCBS ले सन् १९८८ मा स्वीजरल्याण्डको बासेल सहरमा बैकको पुँजी सम्बन्धमा गरेको सम्झौतालाई BASEL - I भनेर चिनिन्छ ।
- सन् १९८८ को अवधि देखि लागु भएको यस सम्झौतालाई Basel Accord वा Basel Capital Accord वा The 1988 Accord पनि भनिन्छ ।

www.questionbanknepal.com

- BCBS ले सन् १९८८ मा बैक तथा वित्तीय संस्थाले जोखिमको आधारमा न्यूनतम कायम गर्नुपर्ने पुँजीको निर्देशन नै BASEL - I हो ।
- यस अगाडी बैकको पुंजी सम्बन्धी कुनै अन्तराष्ट्रिय मापदण्ड नभएकाले यस सम्झौतालाई बैकिङ क्षेत्रको आधार स्तम्भको रुपमा लिइन्छ ।
- Basel - I ले बैकको पुंजीलाइ प्राथमिक पुँजी र पुरक पुँजी गरी २ भागमा वर्गीकरण गर्दै तिनका अवयवहरूलाई किटानी गरी बैकको जोखिमलाई मध्यनगर गर्दै पुँजी कायम गर्नुपर्ने व्यवस्था गरियो
- यस अवधारणाले बैक तथा वित्तीय संस्थाले सृजना गर्ने सम्पत्तिका आधारमा जोखिमको स्तर मापन गर्ने र सोही आधारमा पुँजीको व्यवस्था गरेको छ ।
- वासलात भित्र तथा वाहिरका सम्पत्तिको आधारमा निश्चित प्रतिशत भार दिई सोही आधारमा पुँजी कायम गर्नुपर्ने प्रावधान गरेको छ ।
- Basel - I कार्यान्वयन पश्चात बैक तथा वित्तीय संस्थाले आफ्नो सम्पत्तिको आधारमा जोखिमको भार प्रदान गरी कुल जोखिम भारित सम्पत्ति गणना गरी सोको आधारमा न्यूनतम पुँजी कायम गर्नुपर्ने व्यवस्था गरियो ।

BASEL - II The New Capital Framework

- Basel - I ले कर्जा सम्बन्धी जोखिमलाई मात्र पुँजी मापनको आधार बनाएको लगायतका अन्य कमीकमजोरीहरूलाई सुधार गरी नयाँ मापदण्ड तयार गरी जारी गरिएको Basel अवधारणा नै Basel - II अवधारणा हो ।
- यस अवधारणाले बैकिङ व्यवसायमा कर्जा जोखिमका अलावा सञ्चालन जोखिम तथा बजार जोखिमका लागि समेत पुँजीको व्यवस्था गर्नुपर्ने कुराको व्यवस्था गरेको छ ।
- वित्तीय संस्थामा नियमित रुपमा व्यवसाय सञ्चालन गर्दा ठूलो मात्रामा हुन सक्ने अप्रत्याशित नोक्सानीलाई पुर्ति गर्न, निक्षेपकर्ता र बाह्य साहुहरूको सुरक्षा गर्न पुँजीको आवश्यकता हुन्छ । त्यसैले पर्याप्त पुँजी र उपयुक्त जोखिम व्यवस्थापनको माध्यमबाट सुरक्षित र मजबुत वित्तीय प्रणालीको विकास गर्नु Basel - II को प्रमुख उद्देश्य हो ।
- Basel - II ले बैंकका निक्षेपकर्ता तथा साहुहरूको हित रक्षाको लागि पुँजी पर्याप्त छ भन्ने कुराको सुनिश्चितता गराउँदछ ।
- जोखिम युक्त कारोवारको पहिचान गरी त्यसलाई न्यून गर्ने उपायहरूको व्यवस्था गर्छ र बैकिङ प्रणाली प्रति सर्वसाधारणको विश्वास अभिवृद्धि गराउँदछ ।
- बैकिङ व्यवसायमा विभिन्न जोखिमहरू हुन्छन् र ति जोखिमहरूले बैकको पुँजीमा प्रहार गर्दछन् । त्यसैले बैकले बजारमा आफ्नो अस्तित्व जोगाउन, सेवा विस्तार एवं वृद्धि गर्न, निक्षेपकर्ता तथा सरोकारवालाहरूको हित रक्षाको लागि आवश्यक मात्रामा पुँजीकोष कायम गर्नु पर्ने कुरामा Basel - II ले जोड दिएको पाइन्छ ।

☑ **बसेल दोस्रो (BASEL II) का विशेषताहरु बारे चर्चा गर्नुहोस्।**

Basel - II का मुख्य विशेषताहरु निम्नानुसार रहेका छन् :

- कर्जा बजार र सञ्चालन जोखिमका आधारमा न्यूनतम पुँजीकोष कायम गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको,
- सुपरिवेक्षकीय पुनरावलोकन पद्धतिको माध्यमबाट सुपरिवेक्षकलाई जिम्मेवार बनाइएको,
- बजार अनुशासन मार्फत सूचना सम्प्रेषणको व्यवस्था गरी सरोकारवाला प्रति सम्बेदनशील बनाइएको,
- देश, काल र परिस्थिति अनुसार विकल्प छनौटको स्वतन्त्रता प्रदान ।
- यस अवधारणाले पुंजी सम्बन्धमा ३ वटा Pillar को व्यवस्था गरेको छ ।

☑ **बसेल दोस्रो (BASEL II) ले पूँजी सम्बन्धमा व्यवस्था गरेका ३ वटा Pillar हरुबारे चर्चा गर्नुहोस्।**

Basel - II अवधारणाले पुँजी सम्बन्धमा व्यवस्था गरेका ३ वटा Pillar हरुको संक्षेप विवरण देहाय बमोजिम रहको छ :

Pillar - I : Minimum Capital Requirement

- यस अवधारणा अन्तर्गत बैंक तथा वित्तीय संस्थाले बहन गर्ने जोखिमको आधारमा न्यूनतम पुँजीकोष कायम गर्नुपर्ने व्यवस्था गरेको छ ।
- बढी जोखिम बहन गर्ने हो भने बढी पुँजीकोष कायम गर्नुपर्ने व्यवस्था गरेको छ ।
- पुँजीको परिभाषा, पुँजीको वर्गीकरण, प्राथमिक र पुरक पुँजीका अवयवहरू, प्राथमिक र पुरक पुँजीबाट घटाउनुपर्ने शीर्षक, पुँजी गणना विधि, विभिन्न प्रकारका जोखिम तथा तिनका मापन विधि बारे व्यवस्था गरिएको छ ।
- अन्तराष्ट्रियस्तरमा विभिन्न व्यवस्थाहरू लागु भएता पनि नेपालको सन्दर्भमा नेपाल राष्ट्र बैंकको एकिकृत निर्देशनको इ.प्रा.निर्देशन नं.१/२०७५ मा बैंक तथा वित्तीय संस्थाको पूँजी सम्बन्धमा व्यवस्था गरेको छ ।
- नेपालमा नेपाल राष्ट्र बैंकले Basel - II लाई Capital adequacy framework को रुपमा आ.व. २०६३/६४ देखि वाणिज्य बैंकमा तथा आ.व. २०६७/६८ देखि राष्ट्रिय स्तरका विकास बैंकमा लागु गरेको थियो ।

Pillar - II : Supervisory Review Process

- यस अवधारणा अन्तरगत बैंक तथा वित्तीय संस्थाले कुल जोखिमको आधारमा पुँजीकोषको व्यवस्था गरेको छ वा छैन भन्ने कुराको यकिन गर्न र उपयुक्त पुँजीकोषको व्यवस्था नगरेको भएमा आवश्यक व्यवस्था गर्ने प्रक्रियाको बारेमा उल्लेख गरिएको छ ।
- बैंकले आफ्नो कारोवारबाट सृजना हुने विभिन्न जोखिमलाई उचित सम्बोधन गरी पुँजीकोष पर्याप्त छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्न र जोखिम व्यवस्थापनको उपयुक्त विधिहरूको विकास गर्न यस अवधारणाले मद्दत गर्दछ ।
- Supervisory Review Process ले बैंकको आन्तरिक पुंजी मूल्याङ्कन एवम् मापन प्रक्रिया विकास गर्न, बैंकमा निहित जोखिम पहिचान, मापन, नियन्त्रण गर्न व्यवस्थापन पूर्ण रुपमा जिम्मेवार हुनुपर्ने व्यवस्था लागु गरेको छ ।
- यस कार्यका लागि यो सिद्धान्तलाई देहायका तिन भागमा विभाजन गरिएको छ :
  - ➡ **Internal Capital Adequacy Assessment Process (ICAAP)**
    - ICAAP यस प्रक्रिया हो जसमा निम्न विषयहरू समावेश हुन्छन् ।

- सञ्चालक तथा उच्च व्यवस्थापनको दृष्टि
- सशक्त पुंजी मूल्याङ्कन प्रक्रिया,
- जोखिमको बृहत मूल्याङ्कन,
- सुपरिवेक्षण तथा रिपोर्टिङ,
- आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको पुनरावलोकन,
- Stress Testing आदि ।

➡ **Supervisory Review**
- यस प्रकृया अन्तरगत निम्न कुराहरू समावेश गरिन्छ ।
- जोखिम मूल्याङ्कन प्रक्रियाको सुपरिवेक्षकीय पुनरावलोकन,
- पुँजी पर्याप्तता गणना प्रक्रियाको सुपरिवेक्षकीय पुनरावलोकन,
- आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको सुपरिवेक्षकीय पुनवरावलोकन,
- नियम तथा मापदण्ड पालनाको सुपरिवेक्षकीय पुनरावलोकन,
- बजार अनुशासनको सुपरिवेक्षकीय पुनरावलोकन,

➡ **Supervisory Response**
- यस प्रक्रियामा नियामक निकायले बैकहरूले न्यूनतम पुँजीकोष राखे नराखेको सम्बन्धमा उचित निरीक्षण पश्चात व्यवस्थापन अभ्यास र नियन्त्रण प्रति सन्तुष्ट नभएमा अतिरिक्त पुँजीकोष कायम गर्न निर्देशन दिनुका साथै अन्य निर्देशनको पालना नगरेको भएमा कानून अनुसार अन्य कारवाही समेत गर्न सक्दछ ।

Pillar - III: Market Descipline

- यस अवधारणा अन्तरगत बैक तथा वित्तीय संस्थाले लिएको जोखिमको मात्रा र सोको व्यवस्थापनका लागि अपनाइएको प्रकृया बारेमा सरोकारवाला पक्षहरूलाई निश्चित Disclosure Policy बनाई त्रैमासिक तथा वार्षिक रुपमा राष्ट्रिय स्तरका पत्रिकामा प्रकाशन गरी जानकारी गराउनु पर्दछ ।
- बैक तथा वित्तीय संस्थाका सरोकारवाला पक्षहरूलाई संस्थाको वास्तविक अवस्था तथा प्रमूख वित्तीय परिसूचकहरू अनिवार्य रुपमा जानकरी गराउनु पर्ने प्रावधान रहेको छ ।
- बैक तथा वित्तीय संस्थाले प्रकाशित गर्नुपर्ने वित्तीय विवरणहरू निम्नानुसार रहेका छन् :

त्रैमासिक रुपमा प्रकाशित गर्नुपर्ने वित्तीय विवरणहरू
- ➡ वासलात र नाफा नोक्सान विवरण
- ➡ पुँजीकोष अनुपात,
- ➡ कर्जा, बजार र सञ्चालन जोखिमका लागि कुल जोखिम भारतीत सम्पत्तिको मापन तालिका,
- ➡ निष्क्रिय सम्पत्ति (रकम र अनुपात)
- ➡ कर्जा निक्षेप अनुपात,
- ➡ कोषको लागत

वार्षिक रुपमा प्रकाशित गर्नुपर्ने वित्तीय विवरण:
- ➡ वार्षिक वित्तीय विवरण,
- ➡ पुँजी संरचना र पुँजीकोष अनुपात,
- ➡ जोखिम सम्बन्धी विवरण,
- ➡ जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य ।

☑ **बसेल दोस्रो (BASEL II) का सीमाहरु (Limitations) उल्लेख गर्नुहोस्।**

Basel - II ले बैकिङ व्यवसायमा जोखिम व्यवस्थापनमा नयाँ आयाम प्रदान गरे तापनि समय क्रमको विकाससँगै बैकिङ व्यवसाय थप चुनौतीपूर्ण बन्दै गइरहेको समयमा Basel - II ले पनि सबै समस्याको समाधान गर्न सकेको देखिँदैन । जसको फलस्वरुप Basel - III को अवधारणाको विकास हुन पुगेको हो । Basel - II का प्रमूख सिमाहरूलाई निम्नानुसार देखाउन सकिन्छ ।

- बैकिङ क्षेत्रका जटिल विषयवस्तुलाई सापेक्ष ढंगले ग्रहण गर्न नसकेको,
- Basel - II ले पनि बैकहरूमा पुँजीको स्तर Basel - I कै स्तरमा कायम राखेको,
- आधुनिक वित्तीय बजारमा रहेका जटिल प्रकारका वित्तीय उपकरणहरूमा निहित जोखिमका अन्तरवस्तुहरूको सम्बन्धमा सम्बोधन गर्न नसकेको,
- समग्र अर्थतन्त्रमा आउन सकने प्रणालीगत जोखिमका सम्बन्धमा ख्याल नगरेको,
- पुँजी सम्बन्धी व्यवस्थाले अर्थतन्त्रमा आउने पुँजी सम्बन्धी चक्रको उतारचढावलाई थप बल पुऱ्याएको,

८. वाणिज्य बैंकको काम कारवाही सम्बन्धी (प्रशासन समूहको लागि मात्र)

☑ **वाणिज्य बैंकको काम, कर्तव्य र अधिकार बारे वर्णन गर्नुहोस् ।**

(RBB, तह-५, बरिष्ठ सहायक (नगद), २०७४/१०/०९)

बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०७३ अनुसार वित्तीय कारोवार गर्न "क" वर्गको इजाजतपत्रप्राप्त वित्तीय संस्थालाई वाणिज्य बैंक भनिन्छ । उक्त ऐनको दफा ४९(१) मा व्यवस्था गरिए बमोजिम वाणिज्य बैंकका काम, कर्तव्य तथा अधिकारहरु निम्नानुसार रहेका छन् :

- ब्याज वा बिना ब्याजमा निक्षेप स्वीकार गर्ने वा विभिन्न वित्तीय उपकरण मार्फत निक्षेप परिचालन गर्ने र तिनको भुक्तानी दिने,
- विद्युतीय उपकरण वा साधनको माध्यमबाट निक्षेप स्वीकार गर्ने, भुक्तानी दिने, लेनदेन गर्ने, मध्यस्थताको काम गर्ने र रकमान्तर गर्ने,
- हायर पर्चेज, लिजिङ्ग, हाउजिङ्ग, अधिविकर्ष लगायतका कर्जा दिने,
- परियोजना तथा हाइपोथिकेशन धितो राखी कर्जा दिने एवं सहवित्तीयकरणको आधारमा धितो विभाजन (पारी पासु) गर्ने गरी आपसमा भएको सम्झौता अनुसार संयुक्त रुपमा कर्जा दिने दिलाउने व्यवस्था गर्ने,
- विदेशी बैंक वा वित्तीय संस्थाको जमानतमा कर्जा दिने,
- आफू कहाँ पहिले नै धितो रहिसकेको चल अचल सम्पत्तिको मूल्यले खामेसम्मको रकम कर्जा दिने वा अन्य बैंक वा वित्तीय संस्थामा धितो रहिसकेको चल अचल सम्पत्तिको पुनः धितोमा त्यसको मूल्यले खामेसम्मको रकम कर्जा दिने,
- आफ्नो ग्राहकको तर्फबाट जमानतपत्र जारी गर्ने र सो बापत ग्राहकसँग आवश्यक शर्त गराउने, निजको चल अचल सम्पत्ति धितोबन्धक लिने वा तेस्रो व्यक्तिको जेथा जमानत लिने र

www.questionbanknepal.com

धितोबन्धक, सुरक्षणमा लिएको सम्पत्ति प्राप्त गर्ने, धारण गर्ने तथा सो सम्बन्धी अन्य कारोबार गर्ने,

- आवश्यकता अनुसार राष्ट्र बैंकबाट पुनर्कर्जा लिने वा अन्य बैंक वा वित्तीय संस्थाबाट कर्जा लिने दिने,
- परियोजनाको प्रबर्द्धनको लागि नेपाल सरकार वा अन्य स्वदेशी वा विदेशी निकाय मार्फत प्राप्त भएको रकमबाट कर्जा प्रवाह गर्ने वा कर्जा व्यवस्थापन गर्ने,
- प्रचलित कर्जा अपलेखन विनियमावलीको अधीनमा रही कर्जा अपलेखन गर्ने,
- पूँजीकोष पुरा गर्ने प्रयोजनका लागि शेयर, डिबेञ्चर, ऋणपत्र आदि जारी गर्ने,
- प्रतीतपत्र, विनिमयपत्र, प्रतिज्ञापत्र, चेक, यात्रु चेक, ड्राफ्ट वा अन्य वित्तीय उपकरण निष्काशन गर्ने, स्वीकार गर्ने, भुक्तानी दिने, डिस्काउण्ट गर्ने वा खरिद बिक्री गर्ने,
- विद्युतीय कारोबारका लागि डिजिटल वा कार्ड लगायतका वित्तीय उपकरण जारी गर्ने, स्वीकार गर्ने, व्यवस्थापन गर्ने र सो सम्बन्धी कार्य गर्न एजेण्ट नियुक्त गर्ने,
- प्रचलित कानूनको अधीनमा रही विदेशी विनिमय कारोबार गर्ने,
- राष्ट्र बैंकले तोकेको सीमा, शर्त वा निर्देशन बमोजिम सरकारी कारोबार गर्ने,
- नेपाल सरकार वा राष्ट्र बैंकले जारी गरेको ऋणपत्र खरिद–बिक्री गर्ने वा सकार गर्ने,
- नेपालभित्र वा विदेशमा विनिमयपत्र, चेक वा अन्य वित्तीय उपकरणद्वारा रकम पठाउने वा चलान गर्ने, विदेशबाट विप्रेषण प्राप्त गर्ने र सोको भुक्तानी गर्ने,
- ग्राहकको निमित्त कमिशन एजेण्ट भई शेयर, डिबेञ्चर वा सुरक्षणको जिम्मा लिने, खरिद–बिक्री गरिदिने, शेयरको लाभांश, डिबेञ्चर वा सुरक्षणको ब्याज आदि उठाई दिने र सोको लाभांश, मुनाफा वा ब्याज नेपालभित्र वा विदेशमा पठाउने, ग्राहकको लागि सेफ डिपोजिट भल्टको व्यवस्था गर्ने,
- वासलात बाहिरको कारोबार गर्ने,
- विपन्न वर्ग, न्यून आय भएको परिवार, दैवी प्रकोप पीडित तथा मुलुकका कुनै क्षेत्रका बासिन्दाको आर्थिक उत्थानको लागि व्यक्तिगत वा सामुहिक जमानीमा राष्ट्र बैंकले तोके बमोजिमको रकमसम्म कर्जा दिने,
- आफू तथा अन्य बैंक वा वित्तीय संस्थाबाट कर्जा लिने वा कुनै प्रकारको सुविधा लिने ऋणी वा ग्राहकको विवरण, सूचना वा जानकारी राष्ट्र बैंक, सम्बन्धित निकाय वा अन्य बैंक वा वित्तीय संस्थाबीच लिने दिने,
- सुन, चाँदी खरिद–बिक्री गर्ने,
- परियोजना स्थापना, सञ्चालन र मूल्याङ्कन सम्बन्धी अध्ययन, अनुसन्धान, सर्वेक्षण गर्ने गराउने तथा तालीम, परामर्श र अन्य जानकारी उपलब्ध गराउने,
- यस ऐन र प्रचलित कानून बमोजिम आफ्नो स्वामित्वमा आउने सबै प्रकारका जायजेथाको उचित व्यवस्थापन तथा बिक्री गर्ने,
- प्रचलित कानून बमोजिम दुई वा दुईभन्दा बढी व्यक्तिहरुबीच हुने कुनै कार्य बापत तिर्नु बुझाउनु वा लिनु पर्ने रकम उक्त काम भएपछि भुक्तानी लिने दिने व्यवस्था गर्न दुई पक्षको सहमतिमा जमानी बस्ने,
- राष्ट्र बैंकले तोकेको अन्य काम गर्ने ।

९. सुन चाँदी कर्जा (नगद समूहको लागि मात्र)

☑ **बैंकिङ कर्जा**

कर्जा प्रवाह बैंकको आम्दानीको प्रमुख स्रोतको रुपमा रहेको छ । ब्याज आम्दानीको लागि कर्जा प्रवाह र यसको गुणस्तरको भूमिका उल्लेख्य रहेको देखिन्छ । बैंकहरुले जुनसुकै कर्जा प्रवाह गर्दा निश्चित नियम तथा मापदण्डको पूर्ण पालना हुनु आवश्यक देखिन्छ । यदि कर्जाहरु गुणस्तरीय रुपमा लगानी गरिएको छ भने कर्जा लगानी गर्दाका बखत गरिएका सम्झौतामा निर्धारण गरिए बमोजिमको समय तालिका अनुसार साँवा, ब्याज तथा अन्य दस्तुर समेत असुल हुने सम्भावना देखिन्छ । यस कारण कर्जा लगानीका बखत नै प्राप्त मात्रामा ध्यान दिई सही ग्राहक तथा परियोजना छनौट गरी नीति नियमको पूर्ण पालना गर्नु पर्ने हुन्छ । बैंकहरुलाई यस सम्बन्धमा नेपाल राष्ट्र बैंकले समय–समयमा निर्देशन पनि दिने गरेको छ । कर्जा कार्यक्रम कार्यान्वयनमा सहजता ल्याउन नीति अनुरुप रणनीति तथा कार्यक्रम तय गरी तिनलाई मासिक/त्रैमासिक रुपमा विभक्त गरी समयावद्ध कार्ययोजनाको व्यवस्था गर्नुपर्ने हुन्छ ।

☑ **बैंकिङ कर्जालाई प्रभावकारी बनाउन चाल्नुपर्ने कदमहरु**

- बैंकका सबै फिल्ड कार्यालयहरुलाई कर्जा बृद्धि लक्ष्यहरु फरक–फरक निर्धारण गर्ने,
- गुणस्तरीय कर्जा लगानी, गैह्रकोषमा आधारित व्यवसाय विस्तार, निष्कृय कर्जा व्यवस्थापन पक्षलाई प्रभावकारी बनाउन विशेष कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने,
- कर्जा सुरक्षण सम्बन्धमा विशेष कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने,
- सम्पूर्ण कार्यालयहरुले कर्जा सूचनाबाट प्राप्त विवरण एवं जानकारीहरु अद्यावधिक गरी राख्ने,
- नेपाल सरकारको वार्षिक बजेट तथा अन्य कार्यक्रमहरुसँग समन्वय गरी कर्जा प्रवाह गर्ने,
- कर्जाका सम्बन्धमा तय गरिएका नीति, कार्यविधि, निर्देशिकाहरुलाई समयसापेक्ष परिमार्जन गर्ने,
- ठूला खालका कर्जा प्रवाह गर्दा उत्कृष्ट तथा सफल परियोजनाहरुको अनुशरण गर्ने,
- कर्जा प्रवाहसँग सम्बन्धित विभाग, शाखा, प्रशाखाहरुलाई चुस्त राख्ने,
- केन्द्रिय रुपमा मात्र नभई शाखा कार्यालयमा समेत कर्जा जोखिम विश्लेषण ढाँचा तय गरी कार्यान्वयन गर्ने,
- नेपाल राष्ट्र बैंकबाट जारी भएको Risk Management Guidelines को मर्म अनुसार समग्र कर्जा जोखिम व्यवस्थापन गर्ने,
- कर्जाको गुणस्तर अनुगमन तथा मूल्याङ्कन हुँदै समिति खडा गर्ने आदि ।

☑ **सुन चाँदी कर्जा**

सुन चाँदीलाई धितो राखी कर्जा लिने प्रचलन पुरानो नै हो । पहिले–पहिले परम्परागत रुपमा साहु महाजनकोबाट सुन चाँदी धितो राखेर पैसा लिएर आफ्नो आवश्यकता पूरा गर्दथे । समयको परिवर्तनसँगै यस क्षेत्रमा सुधार आएको पाइन्छ । खास गरी बैंकिङ क्षेत्रको विकाससँगै सुन चाँदी कर्जाले पनि व्यापकता लिएको पाइन्छ । वर्तमानमा आईपुग्दा बैंकहरुले

www.questionbanknepal.com

कमाउने नाफाको धेरै प्रतिशत कर्जाबाट प्राप्त गरेको पाइन्छ । यसमा सुन चाँदी कर्जाको समेत योगदान रहेको छ । सुन चाँदी कर्जाको लागि प्राय जसो बैंकहरुले छुट्टै फाँटको व्यवस्था गरेका हुन्छन् भने कतै क्यासियरको निर्णय नै अन्तिम हुने गरेको पाइन्छ ।

☑ **राष्ट्रिय वाणिज्य बैंकमा सुन चाँदी कर्जा सम्बन्धी व्यवस्था**

राष्ट्रिय वाणिज्य बैंकले पनि सुन चाँदी कर्जाको व्यवस्था गरेको छ । यसको लागि केन्द्रिय स्तरमा भन्दा सम्बन्धित शाखा (Branch)लाई अधिकार दिएको छ । राष्ट्रिय वाणिज्य बैंकमा सुन चाँदी कर्जा सम्बन्धी काम गर्न कतिपय शाखा (Branch) मा छुट्टै फाँटको व्यवस्था गरेको छ भने कुनै शाखामा क्यासियरको निर्णय नै अन्तिम हुने व्यवस्था छ । सर्वप्रथम ग्राहकले ल्याएको सुन चाँदी हेरिन्छ । त्यसलाई राम्रोसँग तौल गरी अध्ययन गरी राख्न मिल्ने नमिल्ने सम्बन्धमा फाँट प्रमुख वा क्यासियरले आवश्यक निर्णय गर्दछ । राख्न मिल्ने सुन चाँदी रहेछ भने तीस (३०) प्रतिशत मार्जिन कटाएर कर्जा दिने व्यवस्था छ । राष्ट्रिय वाणिज्य बैंकमा सुन चाँदी कर्जाको बाह्र (१२) प्रतिशत ब्याज र एक (१) प्रतिशत बीमाको व्यवस्था छ । यस्तो कर्जाको त्रैमासिक ब्याज तथा किस्ता बुझाउनु पर्ने व्यवस्था छ । यस्तो कर्जा लिएको एकवर्ष पुगेपछि अनिवार्य रुपमा नवीकरण गर्नुपर्ने बाध्यकारी व्यवस्था छ ।

☑ **एकिकृत निर्देशन, २०७५ मा सुनचाँदी कर्जा सम्बन्धमा गरिएको व्यवस्थाबारे चर्चा गर्नुहोस् ।**

एकिकृत निर्देशन, २०७५ को इ.प्रा.निर्देशन नं.२/०७५ मा सुनचाँदी कर्जा सम्बन्धी व्यवस्था देहाय बमोजिम रहेको छ :

सुनचाँदी कर्जा सम्बन्धी थप व्यवस्था :

देहायका व्यवस्था तथा शर्तहरु पुरा गरी सुनचाँदी धितो राखी कर्जा प्रदान गर्न सकिने छ :-

- संस्थाको कर्जा नीति/विनियमावलीमा सुनचाँदी धितो लिई कर्जा प्रदान गर्ने व्यवस्था उल्लेख भएको हुनु पर्ने,
- संस्थाले सुनचाँदीको कर्जा कारोबार गर्नु अगावै आवश्यक सुरक्षा व्यवस्था, सुरक्षणको मूल्याङ्कन व्यवस्था, ढुकुटी बीमा तथा जाँचकी सम्बन्धी व्यवस्था गरेको हुनु पर्ने,
- बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले कुनै व्यक्तिलाई सुनचाँदी कर्जा प्रवाह गर्दा त्यस्तो ऋणीले धितोस्वरुप दिएको सुन वा चाँदी जाँच गरी कर्जा सुरक्षित रहेको यकिन गरेर मात्र कर्जा प्रवाह गर्नु पर्नेछ । यसरी कर्जा प्रवाह गर्दा ऋणीले धितो स्वरुप दिएको सुन वा चाँदी एउटै थैलीमा राखिएको हुनुपर्नेछ । कथंकदाचित् कुनै ऋणीले दिएको एकभन्दा बढी थैलीहरु वा एकभन्दा बढी थैलीहरु राखिएको एउटा थैली मात्र धितो राखी वा सुनचाँदीको परीक्षण जाँच नगरी सुनचाँदी कर्जा प्रवाह भएमा त्यस्तो कर्जामा शतप्रतिशत कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।

★★★

www.questionbanknepal.com

पुराना प्रश्नहरु

राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लिमिटेड प्रशासन, चौथो, सहायक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षा
२०७४/११/०४

पत्र : प्रथम | पूर्णाङ्क : १००
समय : ३ घण्टा

विषय : बैंकिङ्ग, लेखा तथा सूचना प्रविधि

प्रत्येक खण्डको छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ । अन्यथा उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ ।

खण्ड : क — ४० अङ्क

१. नेपालको आर्थिक विकासमा राष्ट्रिय वाणिज्य बैंकले खेलेको भूमिकाको व्याख्या गर्नुहोस् । आगामी दिनमा यस बैंकले सुधारका के-कस्तो कदमहरु अवलम्बन गर्नुपर्दछ ? वर्णन गर्नुहोस् । ५+५=१०

Describe the role played by Rastriya Banija Bank on the economic development of Nepal. What steps of reform should be adopted by this bank in the coming days ? Explain.

२. बैंक भन्नाले के बुभिन्छ ? ड्राफ्टभन्दा चेक किन फरक छ ? आधुनिक उच्च प्रविधियुक्त भुक्तानीका साधनहरुको फाइदा तथा बेफाइदाहरु उल्लेख गर्नुहोस् । २+३+५=१०

What is meant by cheque ? Why does cheque differ from draft ? Elaborate the pros and cons of modern hi-tech means of payment.

३. बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०७३ अनुसार बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरु कति प्रकारका छन् ? वर्गीकरणका आधारहरु व्याख्या गर्नुहोस् । १०

What are the different categories of bank and financial institutions as per the Bank and Financial Institution Act, 2073 ? Describe the basis of the classification.

४. बैकिङ्ग कसुर तथा सजाय ऐन, २०६४ अनुसार बैकिङ्ग कसुर भनी परिभाषित गरिएका कसुरहरु उल्लेख गर्नुहोस् । १०

According to the Banking Offence and Punishment Act, 2064, state the offences which are defined as 'Banking Offences'.

खण्ड : ख — ४० अङ्क

५. लेखा प्रणालीका सिद्धान्तहरुबारे प्रकाश पार्नुहोस् । दोहोरो लेखा प्रणालीद्वारा एकोहोरो लेखा प्रणाली किन प्रतिस्थापन गरिएको हो ? कारणहरु उल्लेख गर्नुहोस् । ६+४=१०

Highlight about the principles of accounting. Why 'Single Entry Book Keeping System' has been replaced by 'Double Entry Book Keeping System ? Give reasons.

६. वाणिज्य बैंकहरुले तयार पार्ने वित्तीय विवरणहरुको प्रमुख शीर्षकहरु उदाहरणसहित व्याख्या गर्नुहोस् । १०

Explain with examples the major headings of financial statements prepared by commerical banks.

७. बैंकिङ्ग व्यवसायमा "संचालनगत जोखिम" भन्नाले के बुभिन्छ ? कुनै ऋणीको कर्जा प्रस्ताव सिफारिश गर्दा कुन कुन जोखिमहरु विश्लेषण गरिन्छ ? उल्लेख गर्नुहोस् । ३+७=१०

www.questionbankmodel.com

What is meant by 'Operational Risk' in banking business ? What major risks are analyzed while recommending a load proposal of a borower ? State.

८. जिन्सी व्यवस्थापन भनेको के हो ? जिन्सी व्यवस्थापनका विधिहरुसहित यसको महत्व उल्लेख गर्नुहोस् । ४+६=१०

What is Inventory Management ? Explain the importance of Inventory Management with its techniques.

खण्ड : ग २० अङ्क

९. डाटावेशका प्रकारहरु उल्लेख गर्नुहोस् । डाटाको सुरक्षा कसरी गर्न सकिन्छ ? प्रष्ट पार्नुहोस् । ५+५=१०

State about the types of database. How the security of data can be maintained ? Clarify.

१०. Internet, Intranet र Extranet बीच के फरक छ ? Banking System मा Internet, Intranet र Extranet किन आवश्यकता छ ? वर्णन गर्नुहोस् । ५+५=१०

What are the differences among Internet, Intranet and Extranet ? Why Internet, Intranet and Extranet are necessary in Banking System ? Describe.

लोक सेवा आयोग
राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लिमिटेड प्रशासन, चौथो सहायक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षा
२०७४/११/५

पत्र : द्वितीय **पूर्णाङ्क : १००**
समय : ३ घण्टा

विषय : व्यवस्थापन, गणित तथा सेवा सम्बन्धी

प्रत्येक खण्डको छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ । अन्यथा उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ ।

खण्ड : क ४० अङ्क

१. व्यवस्थापन भन्नाले के बुझिन्छ ? यसका प्रमुख कार्यहरु वर्णन गर्नुहोस् । ४+६=१०

What is meant by management ? Explain its major functions.

२. द्वन्द्व भनेको के हो ? संगठनको तहमा द्वन्द्व व्यवस्थापन कसरी गर्न सकिन्छ ? प्रष्ट पार्नुहोस् । १०

What is conflict ? How can conflict be managed in an organization level ? Clarify.

३. कार्यालय सम्बन्धी चिठीपत्र लेख्दा कुन कुन कुरालाई ध्यान दिनुपर्दछ ? राष्ट्रिय वाणिज्य बैंकको शाखा कार्यालय सुपरीवेक्षणको लागि नेपाल राष्ट्र बैंकलाई लेखिने पत्रको नमूना तयार गर्नुहोस् । ४+६=१०

What are the matter to be considred while writing a official letter ? Prepare a sample of a letter that is written to Nepal Rastra Bank for the supervision of branch office of Rastriya Banijya Bank.

४. फाईलिङ्ग भनेको के हो ? फाईलिङ्ग र अनुक्रमणिकाबीचको सम्बन्ध प्रष्ट पार्नुहोस् । ३+७=१०

What is filling ? Clarify the relationship between filing and indexing.

खण्ड : ख ४० अङ्क

५. मानव संसाधन व्यवस्थापन भन्नाले के बुझिन्छ ? यसका उद्देश्यहरुबारे वर्णन गर्नुहोस् । ३+७=१०

What is meant by Human Resource Management ? Explain about its objectives.

६. कार्य विश्लेषण भनेको के हो ? कार्यालयमा यसको महत्वबारे प्रष्ट पार्नुहोस् । ४+६=१०

What is job Analysis ? Clarify about its importance in an office.

७.

क) एउटा झोलामा रहेको जम्मा रु ५१० रुपैयाँको रु ५०, रु २५ र रु २० का नोटहरु २:३:४ अनुपातमा छन् भने हरेक खाले नोट कति कति वटा होलान् ? पत्ता लगाउनुहोस् । १०

If a bag contains Rs. 510 in the form of Rs. 50, Rs. 25 and Rs. 20 notes in the rate 2:3:4, what is the number of notes of each types ? Find out.

ख) रामले एउटा मोटरसाइकल रु ९०,००० मा खरिद गरी रु. २५,५५० यसको मर्मत खर्च गऱ्यो । यदि उसले त्यो मोटरसाइकल रु १,४०,००० मा पठ्यो भने उसले कति प्रतिशत नाफा गऱ्यो ?

Ram purchased in motorcycle of Rs. 90,000 and spent Rs. 25,550 on its repairs. If he sold the motorcycle for Rs. 1,40,000. What percentage of profit he made ?

८. A, B र C ले कुनै काम क्रमशः १५, २० र ३० दिनमा पूरा गर्न सक्छन् । २ दिनमा सबै मिलेर काम गरेपछि A ले काम छोड्छ, B र C ले केही दिन सँगै काम गर्छन् र उक्त काम सकिनुभन्दा दुई दिन अगाडि काम छोड्छ । उक्त पुरै काम पूरा गर्न कति दिन लाग्छ पत्ता लगाउनुहोस् । १०

A, B and C can complete a work in 15, 20 and 30 days respectively. They can work together for 2 days then A leaves the work, B and C work together for somedays and B leaves 2 days before completion of that work. How many days are required to complete the whole work ? Find out.

खण्ड : ग २० अङ्क

९. BASEL II को परिचय दिनुहोस् । राष्ट्रिय वाणिज्य बैंकले जोखिम व्यवस्थापन गर्ने के–कस्ता प्रयासहरु गरेको छ ? वर्णन गर्नुहोस् । ४+६=१०

Introduce BASEL II. What intiatives have been taken by the Rastriya Banijay Bank for risk management ? Explain.

१०. वाणिज्य बैंकको परिचय दिनुहोस् । वाणिज्य बैंकका कार्यहरु लेख्नुहोस् । ३+७=१०

Give an introduction of Commercial Bank. Write the functions of Commercial Bank.

www.questionbanknepal.com

लोक सेवा आयोग
राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लिमिटेड प्रशासन, नगद, चौथो सहायक (नगद) पदको
प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षा
२०७४/१२/१६

पत्र : प्रथम **पूर्णाङ्क : १००**
समय : ३ घण्टा

विषय : बैंकिङ्ग, लेखा तथा सूचना प्रविधि

प्रत्येक खण्डको छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ । अन्यथा उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ ।

खण्ड : क **४० अङ्क**

१. कर्जा वर्गीकरण भन्नाले के बुझिन्छ ? नेपाल राष्ट्र बैंकको निर्देशन अनुसार कसरी कर्जा वर्गीकरण गरिन्छ ? व्याख्या गर्नुहोस् । ४०+६=१०
What is meant by loan classification ? How is loan classified according to the directive of Nepal Rastra Bank ? Explain.

२. बैंकको ग्राहक सिद्धान्तहरुबारे विस्तृतमा प्रकाश पार्नुहोस् । १०
Highlight in detail about the client protection principles of banks.

३. नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ अनुसार नेपाल राष्ट्र बैंकको गभर्नरको काम, कर्तव्य र अधिकारहरु के के हुन् ? वर्णन गर्नुहोस् । १०
What are the functions, duties and powers of Governor of Nepal Rastra Bank according to Nepal Rastra Bank Act, 2058 ? Describe.

४. सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनी लाउण्डरिङ्ग) निवारण ऐन, २०६४ लागू भएपछि नेपालले उक्त ऐनको कार्यान्वयनबाट हासिल गरेका मुख्य उपलब्धिहरु के के छन् ? लेख्नुहोस् । १०
What major achievements has Nepal obtained after the implementation of Anti Money Laundering Act 2064 ? Write down.

खण्ड : ख **४० अङ्क**

५. दोहोरों लेखाप्रणालीको ऐतिहासिक विकासक्रम सहित यसको परिभाषा लेख्नुहोस् । यसका विशेषताहरु पनि उल्लेख गर्नुहोस् । ५+५=१०
Write down the historical development of Double Entry Book Keeping System with its definitions. Aslo, explain its features.

६. सन्तुलन परीक्षण भनेको के हो ? यो किन र कसरी तयार पारिन्छ ? नमुनासहित बताउनुहोस् । ३+७=१०
What is Trial Balance ? Why and how is it prepared ? Explain with specimen.

७. बैंकिङ्ग प्रणालीमा आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको महत्वमाथि प्रकाश पार्दै राष्ट्रिय वाणिज्य बैंकले अवलम्बन गरेको विद्यमान् आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीका बारेमा उल्लेख गर्नुहोस् ।५+५=१०
Highlighting the importance of internal control system in the banking system, elaborate about the existing internal control system adopted by Rastriya Banijya Bank.

८. नेपाल राष्ट्र बैंकको निर्देशिकाको आधारमा प्राथमिक पूँजी र पूरक पूँजीलाई परिभाषित गर्नुहोस् । क, ख, ग र घ वर्गीकृत बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले व्यवस्था गर्नुपर्ने न्यूनतम चुक्ता पूँजी र पूँजी कोषबारे वर्णन गर्नुहोस् । ४+६=१०
Define capital and supplementary capital on the basis of the NRB Directives. Describe the minimum level of paid up capital fund to be maintained by A, B, C and D categorised bank and financial institutions.

खण्ड : ग **२० अङ्क**

९. Operating System भन्नाले के बुझिन्छ ? Operating System र Application Software बीचका भिन्नताहरु बयान गर्नुहोस् । ४+६=१०
What is an Operating System ? Explain the differences between Operating System and Application Software.

१०. नेपाल राष्ट्र बैंकको सूचना प्रविधि नीतिको प्रमुख विशेषताहरुबारे प्रष्ट पार्नुहोस् । १०
Clarify about the main features of it policy of Nepal Rastra Bank.

लोक सेवा आयोग
राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लिमिटेड प्रशासन, नगद, चौथो सहायक (नगद) पदको
प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षा
२०७४/१२/१७

पत्र : द्वितीय **पूर्णाङ्क : १००**
समय : ३ घण्टा

विषय : व्यवस्थापन, गणित तथा सेवा सम्बन्धी

प्रत्येक खण्डको छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ । अन्यथा उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ ।

खण्ड : क **४० अङ्क**

१. नेतृत्व भनेको के हो ? नेपालको सन्दर्भमा नेतृत्वका सबल र दुर्बल पक्षहरुको व्याख्या गर्नुहोस् । १०
What is leadership ? Explain strengths and weaknesses of leadership in the context of Nepal.

२. संस्थागत सुशासनको परिचय दिनुहोस् । संस्थागत सुशासनका आधारभूत सिद्धान्तहरु उल्लेख गर्नुहोस् । ३+७=१०
Give an introduction of Corporate Governance. State the fundamental principles of Corporte Governance.

३. छोटकरीमा लेख्नुहोस् । ५+५=१०
क) टिप्पणी (Tippani)
ख) अभिलेख व्यवस्थापनको आवश्यकता (Necessity of record management)

४. कार्यालय व्यवस्थापन भनेको के हो ? कार्यालयको व्यवस्थापनमा कसरी फाईलिङ्गको महत्वपूर्ण भूमिका हुन्छ ? व्याख्या गर्नुहोस् । १०
What is office management ? How the role of filing is important in office management ? Describe.

www.questionbanknepal.com

खण्ड : ख **४० अङ्क**

५. कर्मचारीको कार्यसम्पादनमा तालिमको के–कस्तो प्रभाव देख्न सकिन्छ ? कर्मचारीको कार्यसम्पादन अभिवृद्धि गर्न के कस्तो तालिमको आवश्यकता हुन्छ ? लेख्नुहोस् । १०

What impacts of training can be seen on employee's performance ? What type of traninings are necessary to increases employee's performance ? Write down.

६. कर्मचारीको कार्य विवरण कसरी तयार पारिन्छ ? प्रष्ट पार्नुहोस् । १०

How is job description of an employee prepared ? Clarify.

७. कोष भन्नाले के बुझिन्छ ? बैंकहरुले कोष व्यवस्थापन किन गर्नुपर्दछ ? वाणिज्य बैंकहरुका कोषका मुख्य स्रोतहरुको बारेमा लेख्नुहोस् । १०

What is meant by fund ? Why should the banks manage the fund ? State the main sources of fund of commercial banks.

८. विप्रेषण भनेको के हो ? विप्रेषणलाई बैकिङ्ग भित्र्याउनका लागि के–कस्तो उपायहरु अपनाउनुपर्ला ? बताउनुहोस् । १०

What is remittance ? What measures should be adopted for inward flow of remittances through banking channel ? State.

खण्ड : ग **२० अङ्क**

९. प्रति के.जी. रु ४० र रु. ३० पर्ने दुई प्रकारका चामललाई ३.४ को अनुपातमा मिसाइएको छ । मिसाइएको चामलको प्रति के.जी. मूल्य कति होला ? पत्ता लगाउनुहोस् । १०

Two types of rice costing Rs. 40 and Rs. 30 per kg has been mixed in a ratio 3:4. Find the cost of per kg. mixture of rice.

१०. रामले दुईवटा साईकल प्रत्येकको रु. १७५० का दरले खरिद गरी एउटा साईकल १३ प्रतिशत नाफामा बिक्री गर्‍यो । अन्तिममा उसले ४ प्रतिशत नोक्सान सहनुपर्‍यो । दोश्रो साईकलको बिक्री मूल्य पत्ता लगाउनुहोस् । १०

Ram purchased two cycles in Rs. 1,750 each and sold a cycle at the profit of 13%. Finally, he had to bear 4% loss. Find out the selling price of second cycle.

लोक सेवा आयोग
राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लिमिटेड प्रशासन, नगद, चौथो
सहायक (नगद) पदको
प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षा
२०७४/३/१८

पत्र : प्रथम **पूर्णाङ्क : १००**
समय : ३ घण्टा

विषय : बैकिङ्ग, लेखा तथा सूचना प्रविधि

प्रत्येक प्रश्नको उत्तर छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ । अन्यथा उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ । परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी हुनेछ ।

१. नेपालको आर्थिक विकासमा राष्ट्रिय वाणिज्य बैंकले खेलेको भूमिकाको बारेमा सविस्तार वर्णन गर्नुहोस् । २०

Describe in detail about the role played by Rastriya Banijya Bank in economic development of Nepal.

२. बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन अनुसार नेपाल राष्ट्र बैंकबाट ईजाजतपत्र प्राप्त 'क' वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले गर्न पाउने वित्तीय कारोवारहरु के के हुन् ? उल्लेख गर्नुहोस् । २०

According to Bank and Financial Institutions Act, what financial transactions are allowed to perform to the 'A' class bank and financial institutions licensed by Nepal Rastra Bank ? Explain.

३. लेखापरीक्षण भनेको के हो ? लेखापरीक्षणको प्रकार उल्लेख गर्दै आन्तरिक लेखापरीक्षण गर्दा ध्यान दिनुपर्ने विषयहरुको वर्णन चर्चा गर्नुहोस् । ३+५+१२=२०

What is auditing ? Elaborating the types of auditing, discuss about the matters to be considered in internal auditing.

४. वित्तीय विवरणको परिभाषा दिनुहोस् । वित्तीय विवरण तयार गर्नुका उद्देश्यहरु के के हुन् ? सबिस्तार वर्णन गर्नुहोस् । ८+१२=२०

What is meant by financial statement ? What are the objectives of preparing financial statement ? Explain in detial.

५.

क) सूचना प्रविधि सुरक्षा भनेको के हो ? ५

What is IT Security ?

ख) तल दिइएका शब्दावलीको संक्षिप्त वर्णन गर्नुहोस् । ३+५=१५

Briefly explain the following terminologies.

१) विण्डोज वर्ड (Windows Word)
२) एक्सेल सिट्स् (Excel Sheets)
३) पावर प्वाईण्ट (Power Point)

लोक सेवा आयोग
राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लिमिटेड प्रशासन, नगद, चौथो
सहायक (नगद) पदको
प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षा
२०७४/३/१९

पत्र : प्रथम **पूर्णाङ्क : १००**
समय : ३ घण्टा

विषय : व्यवस्थापन, गणित तथा सेवा सम्बन्धी

प्रत्येक प्रश्नको उत्तर छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ । अन्यथा उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ । परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी हुनेछ ।

१. निर्णय निर्माण प्रक्रिया भनेको के हो ? निर्णय क्षमतालाई प्रभाव पार्ने तत्वहरु के के हुन् ? प्रभावकारी निर्णय गर्न नेतृत्वमा हुनुपर्ने गुणहरु लेख्नुहोस् । ५+८+७=२०

What is decision making process ? What are the affecting factors to decisive capability ? Write

www.questionbanknepal.com

don the qualities in leadership to make effective decisions.

२. पत्र लेखनमा ध्यान दिनुपर्ने प्रमुख बुँदाहरु उल्लेख गर्नुहोस् । मासिक प्रगति प्रतिवेदन तोकिएको समयमा नियमित रुपमा राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक केन्द्रीय कार्यालयमा पेश गर्न सबै शाखा कार्यालयहरुलाई पठाउने परिपत्रको नमूना प्रस्तुत गर्नुहोस् । ८+१२=२०

Elucidate the main points to be considered in letter writing. Present a sample circular letter to send all the branches, stating to submit monthly progress report regularly to the head office of Rastriya Banijya Bank at the specified time.

३. तालिमको परिभाषा दिनुहोस् । यसको प्रकारबारे उल्लेख गर्नुहोस् । राष्ट्रिय वाणिज्य वैंकका जुनियर वा सहायकस्तरका कर्मचारीका लागि कुन तालिम विधि उपयुक्त हुन्छ ? उल्लेख गर्नुहोस् । ३+६+११=२०

Define training. Describe about its types. Which training method is appropriate for junior or assistant levels staffs of Rastriya Banijya Bank ? Explain.

४.

क) ६० जना विद्यार्थीमध्ये ४५ जनाले ७० अंकभन्दा बढी पाए भने कति प्रतिशत विद्यार्थीले ७० अंकभन्दा कम अंक पाए ? ५

If 45 students obtained more than 70 marks among 60 students, how much percentage of students got lower than 70 marks ?

ख) यदि एउटा मोबाईल सेट रु. ६,००० मा किनेर २० प्रतिशत नाफामा बिक्री गरियो भने बिक्री मूल्य कति होला ? ५

If a mobile set was sold at 20% profit after purchasing it at Rs. 6,000. What was it's selling price ?

ग) रु. १,२०० साँवाको १५ प्रतिशत व्याज दरले कति वर्षमा रु. ७२० साधारण व्याज पाइन्छ ? ५

How much years need to gain Rs. 720 simple interest of Rs. 1200 at the rate of 15% per annum ?

घ) 15, a, 5, 12, 10 को मध्यक ($\overline{X}$) 15.4 छ भने a को मान पत्ता लगाउनुहोस् । ५

If the mean value ($\overline{X}$) 15, a, 5, 12, 10 is 15.4, find the value of a.

५. विप्रेषण आय भनेको के हो ? राष्ट्रिय वाणिज्य बैंकद्वारा आफ्ना ग्राहकहरुलाई के कस्तो विप्रेषण सेवा सुविधाहरु उपलब्ध गराइएको छ ? प्रभावकारी विप्रेषण सेवाका लागि के के गर्नुपर्छ ? लेख्नुहोस् । ३+७+१० = २०

What is remittance income ? What sorts of remittance facilities have been provided by RBB to it's customer ? What should be done for efective remittance facilities ? Write down.

लोक सेवा आयोग
राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लिमिटेड, प्रशासन, चौथो सहायक पदको
प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षा
मितिः–२०७४/०३/२३

पत्रः प्रथम **पूर्णाङ्क : १००**

समय : ३ घण्टा

विषय : बैंकिङ्ग, लेखा तथा सूचना प्रविधि

प्रत्येक प्रश्नको उत्तर छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ । अन्यथा उत्तरपुस्तिकामा रद्द हुनेछ । परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी हुनेछ ।

खण्ड 'क'

१. केन्द्रीय बैंकको परिभाषा दिनुहोस् । यसका प्रमुख कार्यहरु के के हुन् ? नेपाल राष्ट्र बैंकका उद्देश्यहरु लेख्नुहोस् । ७.५+७.५+५=२०

Define Central Bank ? Write down the major functions of Central Banks ? Write down the objectives of Nepal Rastra Bank. 7.5+7.5 +5 =20

२. नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ अनुसार सञ्चालक समितिको गठन र यसको काम, कर्तव्य र अधिकार बारे उल्लेख गर्नुहोस् । ५+१५=२०

According to Nepal Rastra Bank Act, 2059, write about the formationDirectors and its functions, duties and powers. 5 + 15 = 20

खण्ड 'ख'

३. दोहोरो लेखा प्रणालीको बारेमा परिचय दिई सन्तुलन परीक्षण तयार गर्ने विधिबारे उदाहरणसहित स्पष्ट पार्नुहोस् । ८+१२=२०

Introducing about the double entry book keeping system, clarify thepreparing Trial Balance with examples. 8+12= 20

४. बैंक पूँजी भन्नाले के बुझिन्छ ? बैंकको वासलातमा प्रविष्ट हुने कुराहरुबारे उल्लेख गर्नुहोस् र कुनै बैंकको नमूना वासलात तयार गर्नुहोस् । ६+८+६=२०

What is meant by Bank's Capital ? Explain the terms incorporated in the bank's balance sheet and prepare a sample balance sheet for any bank. 6+8+6=20

खण्ड 'ग'

५.

(क) कम्प्यूटर अपरेटिङ्ग प्रणालीलाई परिभाषित र अपरेटिङ्ग प्रणालीका कार्यहरु उल्लेख गर्नुहोस् । १०

Define computer operating system and mention the functions of operating system. 10

(ख) माइक्रोसप्ट एक्सेल भनेको के हो ? कार्यालयको कार्य गर्न यसले कसरी सहयोग पुऱ्याउँदछ ? व्याख्या गर्नुहोस् । १०

What is Microsoft Excel ? How does it support the functioning of an office ? Explain. 10

www.questionbanknepal.com

लोक सेवा आयोग
राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लिमिटेड, प्रशासन, चौथो सहायक पदको
प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षा
मितिः-२०७४/०३/२४

पत्रः द्वितीय **पूर्णाङ्क : १००**

समय : ३ घण्टा

विषय : व्यवस्थापन, गणित तथा सेवा सम्बन्धी

प्रत्येक प्रश्नको उत्तर छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ । अन्यथा उत्तरपुस्तिकामा रद्द हुनेछ । परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी हुनेछ ।

खण्ड 'क'

१. व्यवस्थापन भनेको के हो ? वैज्ञानिक व्यवस्थापनको सिद्धान्त स्पष्ट पार्दै व्यवस्थापनको कार्यहरु लेख्नुहोस् । ५+८+७=२०
What is management ? Clarifying the scientific theory of management, write down thefunctions of management. 5+8+7=20

२. अनुक्रमणिका भन्नाले के बुझिन्छ ? अनुक्रमणिकाको उद्देश्य तथा असल अनुक्रमणिकामा हुनुपर्ने आवश्यक गुणहरुबारे वर्णन गर्नुहोस् । ५+७+८=२०
What is meant by indexing? Describe the objectives and qualities to be considered of agood indexing. 5+7+8=20

३. कार्यसम्पदा मूल्याङ्कन भनेको के हो ? असल कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन प्रणालीमा हुनुपर्ने गुणहरु के के हुन् ? यसको उपयोगिताहरु लेख्नुहोस् । ५+७+८=२०
What is performance appraisal ? What are qualities in a good performance appraisat ?Elucidate its uses. 5+7+8=20

खण्ड 'ख'

४.

(क) निरज र निश्चलले कुनै काम क्रमशः १८ र २४ दिनमा गर्न सक्दछन् । तिनीहरु दुबै मिलेर काम शु रु गरे । ६ दिनपछि निरजले काम छोड्यो । त्यसपछि निश्चलले बाँकि काम सिध्याए । कति दिनमा निश्चलले बाँकी काम सिध्याए ? पत्ता लगाउनुहोस् । ७.५
Nirav and Nischal can do a work in 18 and 24 days respectively. They both togetherstarted the work. After 6 days, Nirav left the work. Then Nischal finished theremaining work. In how many days Nischal finished the remaining work ? Find. 7.5

(ख) अर्जुनले दुईवटा मोबाइल सेटहरु रु ४,००० मा किन्यो । दुबै मोवाईल सेटहरु उही बिक्री मूल्यमा बेच्दा एउटा सेटमा ५ प्रतिशत नाफा र अर्को सेटमा ५ प्रतिशत नोक्सान बेहोर्नुपर्‍यो भने उसलाई नाफा वा नोक्सान कति प्रतिशत भयो ? निकाल्नुहोस् । ७.५
Arjun bought two mobile sets at Rs. 4,000. While the two mobile sets were sold atthe same selling price, he had to bear 5% profit on one set and 5% loss on anotherset. What is his loss or profit percentage ? Find out. 7.5

(ग) ५६ किलोग्राम चियाको घुलोको मिश्रणमा A ग्रेडको चिया र Bग्रेडको चियाको अनुपात ४:३ छ भने मिश्रणमा Aग्रेड र Bग्रेडको चियाको घुलोको मात्रा पत्ता लगाउनुहोस् । ५
The ratio of A grade tea powder and B grade tea powder in the mixture of 56 kg tea powder is 4 : 3. Find out the quantity of A grade and B grade tea powder in the mixture. 5

खण्ड 'ग'

५.

(क) कोष व्यवस्थापन भनेको के हो ? नोट कोषमा देखिएका मूलभूत समस्याहरु उल्लेख गर्नुहोस् । १०
What is treasury/funds management ? Elucidate the major problems felt in cash fund.

(ख) वाणिज्य बैंकले निक्षेप संकलन र कर्जा असुलीका सन्दर्भमा भोग्नु परेका समस्याहरु बुँदागत रुपमा प्रस्तुत गर्नुहोस् । १०
Presentthe pointwise problems facing by commercial banks relating to collection ofdeposit and loan. 10

लोक सेवा आयोग
राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लिमिटेड, प्रशासन, नगद, पाँचौ, वरिष्ठ सहायक (नगद) पदको
प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षा
२०७४/१०/९

पत्र : प्रथम **पूर्णाङ्क : १००**

समय : ३ घण्टा

विषय : बैकिङ्ग लेखा तथा सूचना प्रविधि

प्रत्येक खण्डको उत्तर छुट्टाछुट्टै उत्तर पुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ । अन्यथा उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ ।

खण्ड 'क' **४० अंक**

१. बाणिज्य बैंकको काम, कर्तव्य र अधिकारबारे वर्णन गर्नूहोस् । १०
Explain about the functions, responsibilities and authority of commercial bank. 10

२. ग्राहक पहिचान भन्नाले के बुझिन्छ ? बैंकिङ्ग कारोबारमा ग्राहक पहिचानको के महत्व छ ? राष्ट्रिय बाणिज्य बैंकमा निक्षेप खाता खोल्ने व्यक्तिले ग्राहक पहिचानका लागि के कस्तो विवरण उपलब्ध गराउनुपर्दछ ? उल्लेख गर्नुहोस् । १०
What is understood by 'Know Your Customers (KYC)" ? What is the importance of KYC in banking transactions ? What king of information should be provided by the person who opens a deposit account in Rastriya Banijya Bank ? Describe. 10

३. बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०७३ अनुसार संचालक र प्रमुख कार्यकारी अधिकृतको नियुक्ति प्रक्रिया एवं निजहरूको दायित्वबारे छोटकरीमा वर्णन गर्नुहोस् । १०
Briefly mention about the appointment and key responsibilities of director and chief Executive Officer of Banks as per Bank and Financial Institution Act, 2073. 10

www.questionbanknepal.com

४. Negotiable Instrument भनेको के हो ? नेपालको कानूनी व्यवस्था अनुसार विभिन्न प्रकारका Negotiable instrument को बारेमा चर्चा गर्नुहोस् । ३+७=१०
What is Negotiable instrument ? Discuss about different types of Negotiable Instruments with reference to Nepalese legal provisions. 3+7=10

खण्ड 'ख' ४०

५. राष्ट्रिय बाणिज्य बैंकले तयार गर्ने वासलातमा रहने मुख्य शीर्षकहरू उल्लेख गर्दै ती शीर्षक अन्तर्गत लेखाङ्कन गरिने बित्तीय कारोबार वर्णन गर्नुहोस् । १०
Elaborate the major headings of Balance Sheet that is prepared by Rastriya Banijya Bank, describe the financial transactions that are mentioned under the headings. 10

६. 'जव लेखाप्रणालीको अन्त्य हुन्छ , तब लेखापरीक्षण शु रु हुन्छ ।' यस भनाईको व्याख्या गर्नुहोस् । आन्तरिक जाँच र आन्तरिक लेखापीक्षण बीच फरक छुट्टयाउनुहोस् । ५+५= १०
"Auditing begins where accountancy ends." Explain this statements. Differentiate between internal check and internal audit. 5+5=10

७. बैंकिङ्ग कारोबारमा क़र्जा जोखिम भन्नाले के बुझिन्छ ? यस्तो जोखिम न्यूनिकरण गर्न अवलम्वन गर्नुपर्ने उपायहरू उल्लेख गर्नुहोस् । १०
What is meant by Credit Risk in Banking Transactions ? Elucidate the measures to be adopted to minimize such risk. 10

८. जिन्सी व्यवस्थापन भनेको के हो ? जिन्सी व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउन आवश्यक पर्ने चरणहरूका सम्बन्धमा चर्चा गर्नुहोस् । २+८=१०
What is inventory management ? Discuss the steps required for the effective inventory management. 2+8=10

खण्ड 'ग' २०

९. स्प्रेडसिटको परिभाषा दिनुहोस् । सेल, एक्टिभ सेल र सेल रेन्जबीच फरक छुट्टयाउनुहोस् । स्प्रेडसिट सफ्टवेयरको विशेषताहरूको सूचि बनाउनुहोस् । १०
Define Spreadsheet. Differentiate between Cell, Active Cell and Cell Range. List out the features of Spreadsheet software. 10

१०. अपरेटिङ सिस्टमको कार्यहरू के के हुन् ? प्रचलनमा आएको डाटाबेसका प्रकारहरूको सूचि तयार गर्नुहोस् । बैंकिङ्ग डाटाबेसका विशेषताहरू समेत वर्णन गर्नुहोस् । २+३+५=१०
What are the function of an Operating System ? List the different types of database that are implemented. Also explain the major characteristics of Banking Database. 2+3+5=10

लोक सेवा आयोग
राष्ट्रिय बाणिज्य बैंक लिमिटेड, प्रशासन, नगद, पाँचौ, बरिष्ठ सहायक (नगद) पदको
प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षा
२०७४/१०/१०

पत्र : द्वितीय पूर्णाङ्क : १००
समय : ३ घण्टा

विषय : व्यवस्थापन, गणित तथा सेवा सम्बन्धी

प्रत्येक खण्डको उत्तर छुट्टाछुट्टै उत्तर पुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ । अन्यथा उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ ।

खण्ड 'क' ४० अंक

१.
(क) संस्थागत सुशासनका आधारभूत तत्वहरू के के हुन् ? छोटकरीमा उल्लेख गर्नुहोस् । ५
What are the basic elements of corporate governance ? Elaborate briefly. 5
(ख) सबैभन्दा उपयुक्त उत्प्रेरणाको सिद्धान्त कुन् हो ? कारणसहित लेख्नुहोस् । ५
Which is the most suitable principle of motivation ? Write down with reasons. 5

२. कर्मचारीको कार्यमपादन मूल्याङ्कनका विधिहरू के के हुन् ? कर्मचारीको उत्पादकत्व वृद्धि गर्नका निम्ति कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन प्रणालीलाई निष्पक्ष एवं प्रभावकारी बनाउने सुझावहरू दिनुहोस् । ५+५=१०
What are the methods of performance appraisal of an employee ? Give suggestions to make the performance appraisal system unbiased and effective for increasing the productivity of the employee. 5+5=10

३. बैंकको एउटा शाखामा हाल आवश्यक दरबन्दीभन्दा ३ जना कर्मचारीहरू कम छन् । यसको कारण कारोबारहरूको पोष्टीङ्ग र मासिक खाताबन्दी समयमा नै गरिएको छैन । त्यसकारण नेपाल राष्ट्र बैंकमा समयमा नै प्रतिवेदन पठाउन कठीनाई छ । त्यसैले, यो शाखामा कार्यरत कर्मचारीहरूमध्ये ३ जना कर्मकारीहरू एक महिनाको लागि आवश्यक छ । व्यवस्थापनले तिनीहरूलाई सार्वजनिक विदा एवं शनिवार पनि काम गराउनु पर्नेछ । सार्वजनिक विदा र शनिवार कार्य गरेबापत ती कर्मचारीहरूलाई सट्टा बिदाको सुविधा उपलब्ध गराउन लेख्नपर्ने टिप्पणीको ढाँचा तयार गर्नुहोस् । १०
In a branch of a bank, there are 3 employees less than the required number. Due to this, the posting and monthly closing is not done in time. Therefore there is a difficulty to send report to the Nepal Rastrya Bank timely. So, 3 among the employees are necessary in this branch for one month. Management should make them work in public holidays and Saturdays as well. Prepare a specimen of memo to be written to provide the employees in-lieu of holidays facility instead of working in public holidays and Saturdays. 10

www.questionbanknepal.com

४. कार्यालय संरचनाले ग्राहक सन्तुष्टि कायम गर्न कसरी सहयोग पुऱ्याउँदछ ? राष्ट्रिय बाणिज्य बैंकको कार्यालय संरचना कत्तिको ग्राहकमैत्री छ ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५+५=१०

How does office layout help to maintain customer satisfaction ? To what extent, the office layout of Rastriya Banijya Bank is customer - friendly ? Elaborate. 5+5=10

खण्ड 'ख' **४०**

५. Total Quality Management भन्नाले के बुझिन्छ ? Quality Cirlce ले संगठनको समस्या समाधानमा कसरी प्रभावकारी भूमिका निर्वाह गर्न सक्छ ? वर्णन गर्नुहोस् । १०

What is meant by total Quality Management (TQM) How Quality Circle can play effective role to solve organization's problem ? Explain. 10

६. तालीमको परिभाषा दिनुहोस् । तालिमको कार्यसम्पादन, उत्प्रेरणा र वृत्ति योजनासँग कस्तो सम्बन्ध हुन्छ ? स्पष्ट पार्नुहोस् । १०

Define training. What relation does a training have with job performance, motivation and career planning ? Clarify. 10

७.

क) कुनै सामान ५ प्रतिशत नोक्सानीमा बेच्नुभन्दा ५ प्रतिशत नाफामा बेच्दा रु १५ बढी आउँछ भने उक्त सामानको लागत मूल्य निकाल्नुहोस् । ५

An article when sold at a profit of 5% yields Rs. 15 more than when sold at a loss of 5%. Find the cost price. 5

ख) कुनै ६० लिटरको मिश्रणमा दूध र पानीको अनुपात २:१ छ । यदि यस्तो अनुपातलाई १:२ गर्ने हो भने पानीको मात्रा कति थप्नु पर्छ ? ५

In a mixture of 60 liters, the ratio of milk and water is 2:1. If this ratio is to be done of 1:2, how much quantity of water should be further added ?5

८. कुनै रकमको चक्रीय व्याज १ वर्ष र २ वर्षमा क्रमशः रु ३५० र रु ७२४।५० हुन्छ । अब प्रति वर्षको चक्रीय ब्याजदर प्रतिशत र शु रु रकम पत्ता लगाउनुहोस् । १०

The compound interest of a sum of money in 1 year is Rs. 350 and 2 years are Rs. 724.50 respectively. Now, find out the rate of interest compounded yearly and the initial sum. 10

खण्ड 'ग' **२०**

९. विप्रेषण भनेको के हो ? विप्रेषण पठाउने प्रचलित माध्यमहरू के के हुन् ? नेपालको अर्थ व्यवस्थामा विप्रेषण आप्रवाहले पुऱ्याएको योगदानको चर्चा गर्नुहोस् । २+३+५=१०

What is remittance ? What are the prevailing modes of remittance ? Discuss the contribution of remittance inflows in Neplease economy. 2+3+5=10

१०. कोष व्यवस्थापन भनेको के हो ? बैंक तथा वित्तीय सस्थाहरूले अधिक तरलता र न्यून तरलताको अवस्थामा के कस्ता उपायहरू अपनाई तरलता व्यवस्थापन गर्नुपर्दछ ? वर्णन गर्नुहोस् । २+४+४=१०

What is fund management ? What are the methods to be implemented by Banks and Financial Institutions for the management of liquidity excess of liquidity as well as scarcity of liquidity ? Mention. 2+4+4=10

लोक सेवा आयोग

राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लिमिटेड प्रशासन, पाँचौ,वरिष्ठ सहायक पदको

प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षा

२०७४/११/०७

पत्र : प्रथम **पूर्णाङ्क : १००**

समय : ३ घण्टा

विषय : बैंकिङ, लेखा तथा कम्प्यूटर/आइटी

प्रत्येक खण्डको उत्तर छुट्टा छुट्टै उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ । अन्यथा उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ ।

खण्ड : क **४० अंक**

१. नेपाल राष्ट्र बैंकले नेपाल सरकारको वित्तीय सल्लाहकारको रुपमा तथा बैंकहरूको पनि बैंकको रुपमा गर्ने कार्यहरू उल्लेख गर्नुहोस् । १०

Describe the functions of Nepal Rastra Bank regarding the government's financial advisor and bank of the banks. 10

२. नेपाल राष्ट्र बैंकको एकीकृत निर्देशन अनुसार सक्रिय र निष्कृय कर्जा भन्नाल के बुझिन्छ ? यी कर्जासँग सम्बन्धित कर्जा नोक्सानी व्यवस्थाको बारेमा उल्लेख गर्नुहोस् । ५+५=१०

According to Nepal Rastra Bank Unified Directives, what is meant by performing and non-performing loan ? Mention about the loss loan provision related to these loan. 5+5=10

३. नेपाल राष्ट्र बैंकले जारी गरेको आदेश वा निर्देशनको बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले उल्लंघन गरेमा त्यस्तो बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई नेपाल राष्ट्र बैंकले के-कस्तो प्रकारको सजाँय गर्न सक्तछ ? वर्णन गर्नुहोस् । १०

What kind of punishment Nepal Rastra Bank (NRB) can impose to the banks and financial institution when they violate the orders or directives issued by Nepal Rastra Bank ? Describe. 10

४. नेपाल विद्युतीय कारोबार सम्बन्धी ऐन, २०६३ को विशेषताहरू विस्तृत रुपमा वर्णन गर्नुहोस् । १०

Describe in detail the features of Electronic Tansaction Act, 2063 of Nepal. 10

खण्ड : ख **४० अंक**

५. सन्तुलन परीक्षण भनेको के हो ? सन्तुलन परीक्षणको दुवै पक्ष (सम्पत्ति/दायित्व) को योग समान हुनु मात्र लेखाङ्कनको शुद्धताको प्रमाण हो ? उदाहरण सहित प्रकाश पार्नुहोस् । ४+६=१०

What is trial balance ? Is the equality of total amount of both sides (assets/libilities) of trial balance only the proof of fairness of accounting ? Highlight with examples. 4+6=10

६. वाणिज्य बैंकहरू पूँजी कोष भनेको के हो ? यी बैंकहरूको पूँजी कोष गणना प्रक्रियाको सम्बन्धमा उल्लेख गर्नुहोस् । १०

www.questionbanknepal.com

What is capital fund of commercial banks ? Describe the process of capital fund calculation of these banks. 10

७. बैंकिङ कारोबारमा अन्तर्निहित जोखिमहरूको चर्चा गर्दै राष्ट्रिय वाणिज्य बैंकले यस्ता जोखिमहरू न्यूनीकरण गर्न अवलम्बन गरको नीतिहरू उल्लेख गर्नुहोस् । ५+५=१०

Discussing the inherent risks associated with Banking Business, elaborate the policies adopted by Rastriya Banijya Bank to minimize such types of risks. 5+5= 10

८. नाफा नोक्सान खाताको महत्त्व बारे प्रकाश पार्दै कुल नाफा र खुद नाफा बीचको भिन्नताबारे उल्लेख गर्नुहोस् । ५+५ = १०

Highlighting the importance of profit and loss account, explain about the difference between gross profit and net profit. 5+5=10

खण्ड : ग **२० अंक**

९. Define Operating System. What are the different types of Operating System on the basis of user interface ? Explain. 10

१०.

a. Explain about Mail Merge in Word Processing with examples. 5

b. Write short notes on: 2.5+2.5=5
i) E-mail ii) Excel

लोक सेवा आयोग
राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लिमिटेड प्रशासन, पाँचौ, वरिष्ठ सहायक पदको
प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षा
२०७४/११/८

पत्र : द्वितीय पूर्णाङ्क : १००
समय : ३ घण्टा

विषय : व्यवस्थापन, गणित तथा सेवा सम्बन्धी

प्रत्येक खण्डको उत्तर छुट्टा छुट्टै उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ । अन्यथा उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ ।

खण्ड : क **४० अंक**

१. संस्थामा सबै अवस्थामा कुनै एक मात्र नेतृत्व प्रणाली उपयोगी हुँदैन । कुन नेतृत्व प्रणाली उत्कृष्ट हुन्छ र किन ? वर्णन गर्नुहोस् । १०

No any style of leadership suits every situation in an organization. Which leadership style is best and why ? Explain 10

२. संस्थागत सुशासनका प्रमुख पक्षहरू के के हुन् ? संस्थागत सुशासन सम्बन्धमा नेपालको वित्तीय प्रणालीमा देखिएका प्रमुख समस्याहरू के के हुन् ? बताउनुहोस् । ४+६=१०

What are the major aspects of Corporate Governance ? What are the major problems related to Corporate governance in Nepalese financial system ? Mention. 4+6=10

३. "टिप्पणी निर्णय प्रक्रियाको एक महत्त्वपूर्ण औजार हो ।" यस भनाईलाई उपयुक्त उदाहरणसहित पुष्टि गर्नुहोस् । १०

"Memo (Tippani) is an importance tool of decision making." Justify this statement with suitable examples. 10

४. कार्यालयको संरचनाले कार्यालयको कुशलतामा कसरी प्रभाव पार्दछ ? बैंकको कार्यालय संरचना सम्बन्धी निर्णय गर्दा के कस्ता कुरामा ध्यान दिनु पर्दछ ? प्रष्ट पार्नुहोस् । ५+५=१०

How does the office layout affect the efficiency of an office ? What are the factors that should be considered while deciding about the office layout of a bank ? Clarify. 5+5=10

खण्ड : ख **४० अंक**

५. कार्य विवरण भनेको के हो ? एउटा वाणिज्य बैंकको वरिष्ठ सहायकस्तरको कर्मचारीको लागि नमूना कार्य विवरण प्रस्तुत गर्नुहोस् । ३+७=१०

What is job description ? Present a sample job description for the position of senior assistant level personal of a commercial bank. 3+7= 10

६. तालीम चक्रको बारेमा व्याख्या गर्नुहोस् । साथै, नेपालको सार्वजनिक संगठनहरूमा तालीमसँग सम्बन्धित समस्याहरूको व्याख्या गर्दै यी समस्या समाधान गर्ने उपायहरूको बारेमा चर्चा गर्नुहोस् । १०

Explain about training cycle. Also, elucidating the problems related to training in public organizations of Nepal, discuss about the measures to address these problems. 10

७. निक्षेपलाई परिभाषित गर्नुहोस् । निक्षेपलाई कर्जाको रुपमा लगानी गर्दा वाणिज्य बैंकहरूले कस्ता पक्षहरूमा होसियारी अपनाउनु पर्छ ? उल्लेख गर्नुहोस् । ३+७=१०

Define deposits. What are the aspects to be considered while lending the deposists in the form of loans ? State. 3+7= 10

८. विप्रेषणलाई परिभाषित गर्दै यसको माध्यमको बारेमा चर्चा गर्नुहोस् । साथै विप्रेषण व्यवसायको महत्त्व समेत उल्लेख गर्नुहोस् । १०

Defining remittance, discuss the modes of remittance. Also, state the importance of remittance business as well. 10

खण्ड : ग **२० अंक**

९. वार्षिक ८ % व्याजदरमा अर्थ वार्षिक ब्याज जम्मा गर्ने चक्रिय प्रणालीमा रु. ६८,००० लगानी गरिन्छ भने सो रकम ५ वर्षको अन्त्यमा कति हुन्छ ? साधारण ब्याजमा लगानी गर्नुको सट्टा यसरी गरिएको लगानीमा लगानीकर्ताले कति बढी रकम कमाउँछ ? पत्ता लगाउनुहोस् । ५+५=१०

While Rs. 68,000 is invested at the 8% per annum (compounded semi annually), what will be the amount at the end of 5 years ? How much more amount (Rs.) will the investor earn in this option of investing insted of investing in simple interest system ? Find out. 5+5= 10

१०.

क) निर्वाचनमा कुनै एक उम्मेद्वारले कुल सदर मतको ७५% मत प्राप्त गरे । यदि कुल मत ५,६०,००० थियो र १५%मत बदर घोषित भएको थियो भने उम्मेद्वारले कति मत प्राप्त गरे ? ५

In an election, a candidate got 75% of the total valid votes. If the total votes were 5,60,000 and 15% of the total votes were declared invalid, how much votes did the candidate get ? 5

ख) एउटा रेडियो रु. १७००० मा विक्री गर्दा १५ प्रतिशत नोक्सान हुन्छ भने २५ प्रतिशत नाफा गर्न कतिमा विक्री गर्नुपर्ला ? ५

If a radio is sold at Rs. 17000 there will be a loss of 15%, at what price it should be sold in order to get profit of 25% ? 5

www.questionbanknepal.com

लोक सेवा आयोग
राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लिमिटेड, प्रशासन, पाँचौं बरिष्ठ सहायक पदको
प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षा
मितिः–२०७४/०३/२०

पत्रः प्रथम
समय : ३ घण्टा **पूर्णाङ्क : १००**

विषय : बैंकिङ्ग, लेखा तथा कम्प्यूटर/आइटी

प्रत्येक प्रश्नको उत्तर छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ । अन्यथा उत्तरपुस्तिकामा रद्द हुनेछ । परीक्षाको माध्यम भाषा **नेपाली वा अंग्रेजी हुनेछ ।**

१. वर्तमान बैंकिङ्ग व्यवसायमा ग्राहकमुखी बैंकिङ सेवाको आवश्यकता माथि प्रकाश पार्दै राष्ट्रिय बाणिज्य बैंकको ग्राहक सेवाको गुणस्तरमा कसरी सुधार गर्न सकिन्छ ? सुझाव दिनुहोस् । ८+१२=२०
Highlighting about the importance of customer-oriented banking service in recent bankingbusiness' how it can be improved in the quality of customer care service of Rastriya BanijyaBank ? Suggest. 8+12= 20

२. बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन अनुसार बैंक तथा वित्तीय संस्थाको संचालक समितिको गठन सम्बन्धी व्यवस्थाबारे प्रकाश पार्नुहोस् । कुनै संचालक पदमा मनोनित हुन वा निर्वाचित हुन वा कायम रहन अयोग्य मानिने अवस्थाहरु कुन कनु हुन ? स्पष्ट रुपले वर्णन गर्नुहोस् । ८+१२=२०
Highlight on the provisions of the formation of board of directors in the bank and financial insititution as per the provision of Bank and Financial Institution Act. What are the conditions in which any board member can not be nominated or elected or not valid to continue for the post ? State clearly. 8+12=20

३. नाफा नोक्सान हिसाब भन्नाले के बुझिन्छ ? यसको मुख्य विशेषताहरुको चर्चा गर्दै नाफा नोक्सान हिसाब र वासलातबीचको भिन्नता छुट्याउनुहोस् । २+८+१०=२०
What is meant by Profit and Loss (P/L) Account ? Discussing the salient features af P/L Account, distinguish between P/L Account and Balance sheet. 2+8+10=20

४. नेपाल राष्ट्र बैंकले जारी गरेको एकिकृत निर्देशनमा संलग्न मुख्य ५ वटा निर्देशनहरु उल्लेख गरी तिनीहरुको विशेषता छोटकरीमा चर्चा गर्नुहोस् । ५+१५=२०
Enumerate five main directives included in the Unified Directives issued by Nepal Rastra Bank and discuss their features in brief. 5+15=20

५. Data Security System भनेको के हो ? यो किन आवश्यक हुन्छ ? नेपाल राष्ट्र बैंकबाट बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुका लागि जारी Information Technology Guidelines मा Security सम्बन्धमा गरेका प्रमुख व्यवस्थाहरुको बारेमा वर्णन गर्नुहोस् । ६+६+८=२०
What is Data Security System ? Why is it necessary ? Describe about the major provisions relating to security provisioned in Information Technology Guidelines issue by Nepal Rastra Bank for the bank and financial institutions. 6+6+8=20

लोक सेवा आयोग
राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लिमिटेड, प्रशासन, पाँचौं बरिष्ठ सहायक पदको
प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षा
मितिः–२०७४/०३/२१

पत्रः द्वितीय
समय : ३ घण्टा **पूर्णाङ्क : १००**

विषय : व्यवस्थापन, गणित तथा सेवा सम्बन्धी

प्रत्येक प्रश्नको उत्तर छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ । अन्यथा उत्तरपुस्तिकामा रद्द हुनेछ । परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी हुनेछ ।

१. संगठनमा द्वन्द्व उत्पन्न हुने कारणहरु र सोका प्रभावहरु के के हुन् ? द्वन्द्व व्यवस्थापनका लागि अपनाउनुपर्ने प्रभावकारी उपायहरु उल्लेख गर्नुहोस् । १०+१०=२०
What are the causes of conflict and its impacts in an organization ? Mention the effectivemeasures for conflict management. 10+10=20

२. कार्यालय व्यवस्थापन भनेको के हो ? यसका प्रमुख कार्यहरु के के हुन् ? नेपालको सन्दर्भमा कार्यालय व्यवस्थापनमा देखापरेका चुनौतीहरु उल्लेख गर्दै सुधारका लागि अपनाउनु पर्ने उपायहरुका बारेमा व्याख्या गर्नुहोस् ।
What is office management ?What are the major functions of it ? In the context of Nepal, elaborating the challenges existed in office management explain the correctivemeasures to be adopted for the improvement. 10+10= 20

३. राष्ट्रिय बाणिज्य बैंकमा बृत्ति विकासका के कस्ता अवसरहरु रहेको छ ? यसलाई थप प्रभावकारी बनाउन के गर्न सकिन्छ ? सुझाव दिनुहोस् । २०
What sorts of career development opportunities are there inwhat can be done to make it more effective ? Give suggestions. 20

४.
(क) एक विद्यार्थीले रु १५,००० ऋण लिएर वार्षिक १२ प्रतिशत व्याज दरमा एउटा कम्प्यूटर खरिद गऱ्यो । यदि मासिक किस्ताको आधारमा भुक्तानी गर्ने गरी २ वर्षको अवधिमा ऋण तिर्नुपर्ने हो भने उसले प्रति महिना कति रकम तिर्नुपर्दछ ? ५
A student taking a loan of Rs. 15,000 purchased a compute r at 12% rate of interestper annum. If the loan is to be paid back in monthly installment basis over 2 years,how much amount should he pay per month ? 5

(ख) एक जना पसलेले ६०० वटा सुन्तला र ४०० वटा केरा किन्यो । त्यसमा १५ प्रतिशत सुन्तला र ८ प्रतिशत केरा विग्रिएका थिए । राम्रो अवस्था भएका फलफुलको प्रतिशत निकाल्नुहोस् । ५
A shopkeeper bought 600 oranges and 400 bananas. He found 15% of oranges and 8% of bananas were

www.questionbanknepal.com

rotten. Find the percentage of fruits in good condition. 5

(ग) १२ जना टाइपिष्टले दैनिक ४ घण्टा काम गरेर एउटा किताब १८ दिनमा टाईप गर्न सक्छन् भने ४ जना टाइपिष्टले सोही पुस्तक दैनिक सोही घण्टाका दरले काम गर्दा कति दिनमा टाईप गर्न सक्छन् ? ५

If 12 typists can type a book working for 4 hours daily in 18 days, In how many days 4typists can type the same book in daily same working hours ? 5

(घ) एक जना साइकल पसलेले एउटाको रु २५०० का दरले २ वटा साइकल किन्यो । उसले एउटा साइकल ५ प्रतिशत नाफामा बेच्यो । ती दुवै साइकलमा गरेर २० प्रतिशत नाफा कमाउन अर्को साइकलको विक्रि मूल्य कति हुनुपर्छ ? ५

A man bought two bicycles for Rs. 2500 each. He sold a cycle at a 5% profit. Howmuch should be the selling price of another cycle to make 20% profit on both of thecycles together ? 5

५.

(क) प्रतितपत्र र बैंक जमानतपत्रबीच फरक छुट्याउनुहोस् । अन्तर्राष्ट्रिय व्यापारमा प्रतितपत्र नै किन प्रयोग गरिन्छ ? वर्णन गर्नुहोस् । १०

Differentiate between Letter of Credit and Bank Guarantee. Why is Letter of Credit(LC) used in Internationaltrade indeed ? Explain. 10

(ख) बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन अनुसार बाणिज्य बैंकहरुले गर्न नहुने कार्यहरुको सूची तयार गर्नुहोस् ।

According to Bank and Financial Institutions Act, prepare a list of the functions thatare not allowed to perform by Commercial Banks. 10

लोक सेवा आयोग
राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लिमिटेड, प्रशासन, पाँचौं तह, बरिष्ठ सहायक पदको
प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षा
मितिः–२०७३/११/२२

पत्रः प्रथम
समय : ३ घण्टा **पूर्णाङ्क : १००**

विषय : बैंकिङ्ग, लेखा तथा कम्प्यूटर/आइटी

प्रत्येक खण्डको उत्तर छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ । सबै प्रश्न समान अङ्कका छन् ।

खण्ड "क" : बैंकिङ्ग, बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, नियम तथा नियमनहरु

१. बैंक तथा वित्तीय संस्थाले कर्जा प्रवाह गर्दा ऋणीको कुन कुन पक्षमा ध्यान पुर्‍याउनु पर्दछ ? कर्जा लगानीका सैद्धान्तिक पक्षहरुको बारेमा चर्चा गर्नुहोस् । १०+१०=२०

२. विद्युतीय कारोवार सम्बन्धी ऐन, २०६३ कुन प्रयोजनका लागि बनाइएको हो ? यस ऐनको परिच्छेद–९ मा भएको व्यवस्थाको बारेमा प्रकाश पार्नुहोस् । ५+१५=२०

खण्ड "ख" : लेखा प्रणाली, बैंकको आन्तरिक लेखा प्रणाली

३. पारदर्शी आर्थिक क्रियाकलाप स्थापित गर्न लेखापरीक्षणले कसरी सहयोग पुर्‍याउँदछ ? नेपालको विद्यमान लेखापरीक्षण व्यवसायलाई स्वच्छ र मर्यादित बनाउन के कस्तो नियमनकारी व्यवस्था हुनुपर्दछ ? उल्लेख गर्नुहोस् । २+८+१०=२०

४. जोखिम भारित सम्पत्ति भनेको के हो ? बैंकिङ्ग व्यवसायमा निहित जोखिमहरुको बारेमा चर्चा गर्नुहोस् ।

खण्ड "ग" : कम्प्युटर/आइटी सम्बन्धी ज्ञान

५. Differentiate between Internet and Intranet. Explain about System Software and Application Software. 10+10=20

लोक सेवा आयोग
राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लिमिटेड, प्रशासन, पाँचौं तह, बरिष्ठ सहायक पदको
प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षा, मितिः–२०७३/११/२३

पत्रः द्वितीय
समय : ३ घण्टा **पूर्णाङ्क : १००**

विषय : व्यवस्थापन, गणित तथा सेवा सम्बन्धी

प्रत्येक खण्डको उत्तर छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ । सबै प्रश्न समान अंकका छन् ।

खण्ड "क" : व्यवस्थापन, कार्यालय व्यवस्थापन

१. व्यवस्थापनका सिद्धान्तहरु के के हुन्? कर्मचारीमा भएको क्षमताको पूर्ण उपयोग गर्दै सङ्गठनका उद्देश्यहरु हासिल गर्न उत्प्रेरणाको कस्तो भूमिका हुन्छ ? राष्ट्रिय वाणिज्य बैंकमा कर्मचारीहरुलाई उत्प्रेरित गर्ने मौद्रिक तथा गैर मौद्रिक उत्प्रेरणा सम्बन्धी भएको व्यवस्था स्पष्ट पार्नुहोस् । ६+६+८=२०

२. एक सेवाग्राहीले राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक, जुम्ला शाखाबाट २०६९ सालमा घरेलु व्यवसाय सञ्चालन गर्न भनी व्यवसाय सञ्चालन हुने उसको घरजग्गा धितोमा राखी रु.१८ लाख कर्जा लिएको थियो । सु रुका ३ वर्षसम्म नियमित रुपमा व्याज र किस्ता वापतको सबै भुक्तानी गर्दै आएकोमा २०७२ सालमा उसको घर र व्यवसाय आगलागी भएर नष्ट भएको कारण देखाई निजले कुनै रकम नबुझाएको र हालसम्म पनि सो कर्जा असुली प्रक्रिया अगाडी नबढाएको हुँदा सो रकम असुली गर्ने सम्बन्धी टिप्पणीको मस्यौदा तयार पार्नुहोस् । २०

खण्ड "ख" : मानव संशाधन व्यवस्थापन र सेवा सम्बन्धी

३. मानव संशाधन व्यवस्थापनका प्रमुख उद्देश्यहरु प्रष्ट पार्दै कर्मचारी व्यवस्थापनमा सम्पूर्ण गुणस्तर व्यवस्थापन (Total Quality Management-TQM) को उपयोगीता औंल्याउनुहोस् । १०+१०=२०

४. बैंकिङ्ग तथा वित्तीय क्षेत्रको नियमन र सुपरिवेक्षणमा बासेल–२ (Basel-II) को महत्व उल्लेख गर्दै यसका स्तम्भहरु (Pillars) बारे व्याख्या गर्नुहोस् । वित्तीय क्षेत्रको स्थायित्व (Stability) कायम गर्न बासेल–२ मा रहेका कमीकमजोरीहरु विश्लेषण गर्नुहोस् । ५+१०+५=२०

खण्ड "ग" : गणित

५. राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक, शाखा कार्यालय सुन्दर बजारको चालु आ.व.को लक्ष्य निर्धारण देहाय अनुसार रहेको छ ।

(क) निक्षेप संकलन रु.२० करोड
(ख) कर्जा लगानी रु.१६ करोड
(ग) कर्जा असुली रु.४ करोड
(घ) सेवा शुल्क आम्दानी रु.१५ लाख
(ङ) अन्य आम्दानी रु.५ लाख

www.questionbanknepal.com

चालु आ.व.को अर्धवार्षिक प्रगति समिक्षाका क्रममा आगामी आ.व.को लक्षमा पुनरावलोकन गर्नुपर्ने ठानी निक्षेप संकलनमा २५ प्रतिशत, कर्जा तथा लगानी असुलीमा १८ प्रतिशत र सेवा शुल्क तथा अन्य आम्दानीमा ८० प्रतिशतले वृद्धि गर्ने प्रस्ताव भएको हुंदा सो अनुसारको शीर्षकगत र कुल वार्षिक लक्ष निर्धारण गर्नुहोस् । साथै चालु आ.व.को तुलनामा आगामी आ.व.को कुल वार्षिक लक्षमा भएको वृद्धि प्रतिशत समेत निकाल्नुहोस् ।

लोक सेवा आयोग
राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लिमिटेड, प्रशासन, नगद, पाँचौं बरिष्ठ सहायक (नगद) पदको
प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षा
मितिः–२०७४/०३/२८

पत्रः प्रथम
समय : ३ घण्टा **पूर्णाङ्क : १००**

विषय : बैकिङ्ग, लेखा तथा सूचना प्रविधि

प्रत्येक प्रश्नको उत्तर छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ । अन्यथा उत्तरपुस्तिकामा रद्द हुनेछ । परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी हुनेछ ।

खण्ड 'क'

१.
(क) नेपालको बैकिङ्ग प्रणालीको विकासबारे संक्षिप्त प्रकाश पार्नुहोस् । १२
Highlight in brief about the development of banking system of Nepal. 12

(ख) देशभरी नेपाली मुद्रा आर्थिक कारोबारमा प्रचलित गराउन राष्ट्रिय बाणिज्य बैंकको योगदानबारे उल्लेख गर्नुहोस् । ८
Described the contribution of Rastriya Banijya Bank to make Nepalese currency familiar in economic transactions throughout the nation. 8

२. नेपाल राष्ट्र बैंकबाट बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुलाई जारी एकीकृत निर्देशन अनुसार बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले कायम राख्नुपर्ने न्यूनतम पुँजीकोष सम्बन्धमा प्रकाश पार्दै पूँजीकोष गणना विधि समेत उल्लेख गर्नुहोस् । कुनै वित्तीय संस्थाले न्यूनतम पुँजीकोष कायम राख्न नसकेको अवस्थामा हुनसक्ने कारवाहीहरुको बारेमा चर्चा गनुहोस् । १०+१०=२०
Highlight the provision of 'capitalAdequacy Ratio'for Banks and Financial lnstitutions asper the unified Directives of Nepal Rastra Bank. Also mention the catculation methodfor the capital fund. What are the punishments in case a financial institution can notmaintain the required capital reserve as per centrar bank ? Explain. 10+10=20

खण्ड 'ख'

३.
(क) जिन्सी व्यवस्थापनको परिचय गराउँदै यसको महत्वका बारेमा प्रकाश पार्नुहोस् । ६+४=१०
lntroducing Inventory Management highlight about its importance. 6+4=10

(ख) लेखापरीक्षणका निर्देशक सिद्धान्तहरुको बारेमा चर्चा गनुहोस् ।१०
Discuss about the guiding principles of auditing. 10

४.
(क) बाणिज्य बैंकहरुको वासलात भित्र र वासलात बाहिरको कारोबारको फरक छुट्याई उदाहरणसहित व्याख्या गर्नुहोस् ।१०
Differentiating between 'on balance sheet' and 'off balance sheet' transaction of commercial banks, describe with suitable examples. 10

(ख) नाफा नोक्सान हिसाबको संरचना उदाहरणसहित उल्लेख गर्दै कुल नाफा र खुद नाफाका भिन्नताहरु बुँदागत रुपमा उल्लेख गर्नुहोस् । १०
Explaining the structure of 'Profit and Loss Account' with illustrations, statepointwise the differences between Gross profit and Net profit. 10

खण्ड 'ग'

३.
(क) Intranet र Extranet लाई परिभाषित गर्नुहोस् ।२.५+२.५=५
Define intranet and Extranet. 2.5+2.5=5

(ख) नेपाल राष्ट्र बैंकबाट जारी भएको IT Policy तथा IT Guidelines मा समावेश गरिएका मुख्य विषयहरुको बारेमा चर्चा गर्नुहोस् । १०
Discuss about the majorltpeetsincluded in the IT Policy and IT Guidelines issued by Nepal Rastra Bank. 10

लोक सेवा आयोग
राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लिमिटेड, प्रशासन, नगद, पाँचौं बरिष्ठ सहायक (नगद) पदको
प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षा
मितिः–२०७४/०३/२९
पत्रः द्वितीय
समय : ३ घण्टा **पूर्णाङ्क : १००**

विषय : व्यवस्थापन, गणित तथा सेवा सम्बन्धी

प्रत्येक प्रश्नको उत्तर छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ । अन्यथा उत्तरपुस्तिकामा रद्द हुनेछ । परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी हुनेछ ।

खण्ड 'क'

१. व्यवस्थापनको अवधारणा उल्लेख गर्दै यसका सिद्धान्तहरु लेख्नुहोस् । नेपालमा प्रभावकारी व्यवस्थापनको लागि उत्प्रेरणाका नविन तरिकाहरुको चर्चा गर्दै नैतिकवान नेतृत्व विकासका लागि गर्नुपर्ने सुधारात्मक कार्यहरुको वर्णन गर्नुहोस् । ५+५+५+५=२०
Explaining the concept of management, write down it's principles. Discussing themodern tools of motivation for effective management in Nepal, explain the correctiveactions to be done for the develooment of the ethical leadershio. 5+5+5+5=20

२. टिप्पणी भनेको के हो ? निर्णय प्रक्रियामा टिप्पणीको महत्व उल्लेख गर्दै एबिसी नामको कर्मचारीको अध्ययन बिदा स्वीकृतिका लागि कर्मचारी विभागको प्रमुख समक्ष पेश गर्ने टिप्पणीको नमूना तयार पार्नुहोस् । ४+६+१०=२०
What is 'Tippani'? Stating the importance of 'Tippani' in decision making process,prepare a sample 'Tippanii to submit to the chief of Personnel

www.questionbanknepal.com

Department for a studyleave approval of an employee, named ABC. 4+6+10=20

३. कार्य विश्लेषण भनेको के हो ? यसको महत्व दर्शाउँदै बाणिज्य बैंकका सन्दर्भमा कार्य विश्लेषण कसरी गरिन्छ ? विस्तृत रुपमा उल्लेख गर्नुहोस् । २०

What is Job Analysis? Highlighting its importance,how is Job Analysis done in thecontext of Rastriya Banijya Bank? Explain in detail. 20

खण्ड 'ख'

४.

(क) कुनै रकमको मिश्रधन ३ वर्षमा रु २६,६२४ हुन्छ र ४ वर्षमा उक्त मिश्रधन रु २९,२८२ हुन्छ भने प्रतिवर्षको चक्रिय ब्याज दर प्रतिशत र शु रु रकम पत्ता लगाउनुहोस् । १०

If the compound amount of a sum of money in 3 years in 26,620 and in 4 years the compound amount is Rs. 29,282, find the compound rate of interest p.a. andthe initialsum of money? 10

(ख) रामले ५० वटा भैसी प्रति एकको रु. २२,००० का दरले खरिद गऱ्यो । उसले १६ प्रतिशत फाईदा हुने गरी बिक्री मूल्य कायम गऱ्यो तर त्यसमध्ये १० भैसी मरे । बाँकी भैसीहरु तोकिएकै मूल्यमा बिक्री गर्दा रामलाई कति प्रतिशत नाफा वा घाटा होला ? पत्ता लगाउनुहोस् । १०

Ram bought 50 buffaloes at Rs. 22,000 per buffalo and fixed the selling price of each buffalo so as to gain 15% profit. But among them 10 buffaloes dead. He sold the remaining buffaloes at the same intended price. What is his gain or loss percent? Find out. 10

खण्ड 'ग'

५. विप्रेषण भनेको के हो ? नेपालको अर्थव्यवस्थामा विप्रेषणको महत्वबारे सान्दर्भिक तथ्यसहित वर्णन गर्नुहोस् । २०

What is remittance ? Explain the importance of remittance in Nepalese economy with relevant facts. 20

लोक सेवा आयोग
राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लिमिटेड, प्रशासन, सूचना प्रविधि, पाँचौं बरिष्ठ सहायक (कम्प्युटर अपरेटर) पदको
प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षा
मितिः–२०७४/०३/२९
पत्रः प्रथम
समय : ३ घण्टा **पूर्णाङ्क : १००**

विषय : बैंकिङ्ग

प्रत्येक प्रश्नको उत्तर छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ । अन्यथा उत्तरपुस्तिकामा रद्द हुनेछ । परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी हुनेछ ।

खण्ड 'क'

१. नेपालको बैकिङ्ग क्षेत्रका वर्तमान चुनौतीहरु के के हुन् ? यी चुनौतीहरुको सामना गर्न नेपाल राष्ट्र बैंकले चालेका कदमहरुको प्रभावकारीता उल्लेख गर्नुहोस् । १०+१० =२०

What are the current challenges of Nepalese banking sector? Explain the effectivenessof steps taken by Nepal Rastra Bank to address such challenges. 10+10=20

२. सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन, २०६४ अन्तर्गत सम्पत्ति शुद्धीकरण भन्नाले के बुझिन्छ ? सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारणका लागि उक्त ऐनमा गरिएका मुख्य व्यवस्थाहरुबारे वर्णन गर्नुहोस् । ५+१५ =२०

What is meantbymoneylaunderingasperthe Anti Money LaunderingAct, 2064? Explainabout the key provisions made to fight against money laundering as per the act. 5+15=20

३. लेखापरीक्षणको उद्देश्य के हो ? बैंकको लागि लेखापरीक्षण किन आवश्य हुन्छ ? गर्नुहोस् । १०+१० =२०

What are the objectives of auditing? Why auditing is necessary for the banks? Explain indetail. 10+10=20

४. कर्जा वर्गीकरण तथा कर्जा नोक्सानी सम्बन्धी नेपाल राष्ट्र बैंकबाट जारी गरिएका विद्यमान व्यवस्थाहरु छोटकरीमा उल्लेख गर्नुहोस् । यी व्यवस्थालाई व्यावहारिक, यथार्थपरक र प्रभावकारी बनाई बैंकको निष्क्रिय कर्जाको सही पहिचान गर्नका लागि के कस्तो परिवर्तन गर्न सकिन्छ ? ८+१२ =२०

Briefly mention the current provisionsmade by Nepal Rastra Bank regarding loanclassification and loan loss provision.What changes can be made to make these provision more practical, realistic and effective for the correct identification of non performing loan (NPL) of bank ? 8+12=20

५. कार्यालय व्यवस्थापनमा संचारको आवश्यकताबारे चर्चा गर्नुहोस् । साथै, प्रभावकारी अन्तरवैयक्तिक संचारमा बाधा पार्ने तत्वहरु सम्बन्धी व्याख्या गर्नुहोस् । १०+१० =२०

Discuss about the need of communication in office management. In addition, explain the hindering factors in effective interpersonal communication. 10+10=20

लोक सेवा आयोग
राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लिमिटेड, प्रशासन सेवा, तृतीय तह, कनिष्ठ सहायक पदको
प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षा
मितिः–२०७३/११/२०
पत्रः प्रथम
समय : ३ घण्टा **पूर्णाङ्क : १००**

विषय : बैंकिङ्ग, लेखा तथा कम्प्यूटर/आइटी

प्रत्येक खण्डको उत्तर छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ । सबै प्रश्न समान अङ्कका छन् ।

खण्ड "क" : बैंकिङ्ग, बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, नियम तथा नियमनहरु

१. बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले कार्यान्वयन गरेको ग्राहक पहिचान अवधारणा (KYC) को विषयमा लेख्नुहोस् । यो अवधारणाको कार्यान्वयनले जनताको वित्तीय पहुँच र कारोवार सम्बन्धी बैंकले प्रवाह गर्ने सेवामा कस्तो प्रभाव परेको छ ? उल्लेख गर्नुहोस् । १०+१०=२०

www.questionbanknepal.com

२. सम्पत्ति शुद्धिकरण भनेको के हो ? सम्पत्ति शुद्धिकरण (मनि लाउण्डरिङ्ग) निवारण ऐनले सम्पत्ति शुद्धिकरण अनुसन्धान विभागलाई दिएको अनुसन्धान तथा तहकिकात सम्बन्धी अधिकारहरुबारे उल्लेख गर्नुहोस् । ६+१४=२०

खण्ड "ख" : लेखा प्रणाली, बैंकको आन्तरिक लेखा प्रणाली

३. स्वच्छ एवं स्वस्थ बैंकिङ्ग प्रणालीमा लेखा परीक्षणको महत्व दर्शाउनुहोस् । राष्ट्रिय वाणिज्य बैंकमा बाह्य लेखापरीक्षण किन आवश्यक पर्दछ ? स्पष्ट पार्नुहोस् । १०+१०=२०

४. जिन्सी व्यवस्थापनको परिचय दिनुहोस् । राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लिमिटेडमा जिन्सी व्यवस्थापनको आवश्यकता औंल्याउनुहोस् । जिन्सी व्यवस्थापनलाई अझै वैज्ञानिक र प्रभावकारी बनाउने सुझावहरु प्रस्तुत गर्नुहोस् । ३+७+१०=२०

खण्ड "ग" : कम्प्युटर/आइटी सम्बन्धी ज्ञान

५. छोटकरीमा वर्णन गर्नुहोस् ।

(क) वर्ड (Word) तथा एक्सेल् (Excel) को उपयोगिता ८

(ख) तथ्याङ्क सुरक्षित राख्ने उपायहरु (Data Security Measures) ६

लोक सेवा आयोग

राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लिमिटेड, प्रशासन सेवा, तृतीय तह, कनिष्ठ सहायक पदको

प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षा

मितिः–२०७३/११/२१

पत्रः द्वितीय

समय : ३ घण्टा **पूर्णाङ्क : १००**

विषय : व्यवस्थापन, गणित तथा सेवा सम्बन्धी

प्रत्येक खण्डको उत्तर छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ । सबै प्रश्न समान अंकका छन् ।

खण्ड "क" : व्यवस्थापन, कार्यालय व्यवस्थापन

१. द्वन्द भनेको के हो ? संगठनमा द्वन्द श्रृजनाका प्रमुख कारणहरु उल्लेख गर्दै द्वन्द व्यवस्थापन (Conflict Management) का लागि कस्ता उपायहरु अपनाउनु पर्छ? लेख्नुहोस् । ४+८+८=२०

२. अभिलेख व्यवस्थापन भन्नाले के बुझिन्छ ? बैंकिङ्ग क्षेत्रको अभिलेख व्यवस्थापनको सन्दर्भमा 'Digital Documentation' तथा 'Electronic Document Management System' बीचको भिन्नता दर्शाउनुहोस् । प्रभावकारी सञ्चारको महत्वबारे प्रकाश पार्नुहोस् । ४+८+८=२०

खण्ड "ख" : मानव संशाधन व्यवस्थापन र सेवा सम्बन्धी

३. नेतृत्व र कर्मचारीबीच कस्तो सम्बन्ध हुनुपर्दछ ? उक्त सम्बन्ध कसरी स्थापित गर्न सकिन्छ ? कर्मचारीलाई दिइने तालिमले कार्यसम्पादनमा कसरी सहयोग पुर्‍याउँदछ ? चर्चा गर्नुहोस् । ५+७+८=२०

४. वाणिज्य बैंकको काम, कर्तव्य उल्लेख गर्नुहोस् । बैंकिङ्ग तथा वित्तीय क्षेत्रको कारोवारमा पहिचान भएको जोखिमहरुबारे वर्णन गर्नुहोस् । १०+१०=२०

खण्ड "ग" : गणित

५. हिसाब गर्नुहोस् । २०

(क) १०० दिनमा ५% का दरले रु.५० व्याज आउँछ भने मूलधन कति होला ? ३

(ख) तीन जनाले रु.३,०००।– १:२:३ का दरले लगानी गर्दछन् भने प्रत्येकले कति लगानी गरे? ३

(ग) १० जना मानिसलाई १२ दिन लाग्ने काम ३० जनाले कति दिनमा गर्न सक्छन्? ३

(घ) रामले श्यामसँग २०% व्याजदरमा रु.५०,००० ऋण लिएर मोटर साइकल किन्यो र २ वर्षपछि रु.७०,००० मा बेच्यो भने रामलाई व्याजसहित कति नाफा/नोक्सान भयो? ५

(ङ) सीताले रु.५,००० मा किनेको साडी ५% घाटामा बेचिन् भने वास्तविक नोक्सान कति भयो?उक्त साडीमा १०% नाफा कमाउन कतिमा बेच्नु पर्नेथ्यो ? ३+३=६

लोक सेवा आयोग

राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लिमिटेड, प्रशासन, छैठो, सहायक प्रबन्धक पदको

प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षा

मितिः–२०७४/०३/२६

पत्रः प्रथम

समय : ३ घण्टा **पूर्णाङ्क : १००**

विषय : बैंकिङ्ग, लेखा, वित्तीय विश्लेषण र आर्थिक नीति

प्रत्येक प्रश्नको उत्तर छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ । अन्यथा उत्तरपुस्तिकामा रद्द हुनेछ । परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी हुनेछ ।

१. ग्राहक संरक्षण भनेको के हो? यसका सिद्धान्त के के हुन् ? विस्तृत व्याख्या गर्नुहोस् । २०

What is meant by client protection ? What are it's principles ? Explain in detail 20

२. कम्पनी ऐन, २०६३ का मुख्य उद्देश्य तथा विशेषताहरुका बारेमा चर्चा गर्नुहोस् । २०

Discuss about the major objectives and features of the company Act, 2063. 20

३. बाह्य तथा आन्तरिक लेखापरीक्षण प्रणाली बीचको अन्तरसम्बन्ध बताउँदै यिनीहरुले आर्थिक प्रशासनमा कसरी सहयोग पुर्‍याउँदछन् ? उल्लेख गर्नुहोस् । ८+१२=२०

Explaining the interrelationship between external and internal audit sytem, how do these contribute to financial administration ? Elaborate. 8+12=20

४. परियोजना विश्लेषण मुल्याङ्कनको विस्तृत खाका प्रस्तुत गर्नुहोस् । २०

Present the detailed framework of project analysis and appraisal. 20

५. देशको आर्थिक गतिविधी नियमन एवं व्यवस्थापन गर्न मौद्रिक नीति तथा वित्त नीति निर्माण गरिएको हुन्छ । मौद्रिक र वित्त नीति बीचको अन्तरसम्बन्ध दर्शाउदै नेपालको मौजुदा 'मौद्रिक नीति' का विशेषताहरुको सम्बन्धमा प्रकाश पार्नुहोस् । ७+१३=२०

Monetary and Fiscal policies are formulated to regulate and facilitate the economic activities of the country. Showing the interrelationship between Monetary and fiscal policies highlight the features of the existing 'Monetary policy' of Nepal. 7+13= 20

www.questionbanknepal.com

लोक सेवा आयोग
राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लिमिटेड, प्रशासन, छैठो, सहायक प्रबन्धक पदको
प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षा
मिति:-२०७४/०३/२७
पत्र: द्वितीय

समय : ३ घण्टा **पूर्णाङ्क : १००**

विषय : अर्थ, मुद्रा, व्यवस्थापन, सूचना प्रविधि, रणनीतिक योजना तथा समस्याको पहिचान र समाधान

प्रत्येक प्रश्नको उत्तर छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ । अन्यथा उत्तरपुस्तिकामा रद्द हुनेछ । परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी हुनेछ ।

१. वर्तमान अवस्थामा नेपालको राष्ट्रिय अर्थतन्त्रले सामना गर्नुपरेका प्रमुख समस्या र अर्थतन्त्रको सम्भावनाहरुबारे विवेचनात्मक समीक्षा गर्नुहोस् । २०

Critically review about the major problems faced by present national economy of Nepaland prospects of the economy. 20

२. नेपालमा बैंक सुपरिवेक्षणका लागि पहिचान गरिएको 'विवेकशिल नियमहरु' के के रहेका छन् ? संक्षिप्तमा प्रकाश पार्नुहोस । यी नियमनकारी प्रक्रियाहरुले कसरी नेपालको बैकिङ्ग क्षेत्रमा सुशासन कायम गर्नमा सक्षम भएका छन् ? उदाहरणसहित चर्चा गर्नुहोस् । १२+८=२०

What are the identified 'prudential regulation' points for the bank supervision in Nepal ?Highlight in brief. How these regutatory processes have been abte to maintain goodgovernance in the banking sector of Nepal ? Discuss with examples. 12+8=20

३. नेपालको राष्ट्रिय सूचना तथा सञ्चार प्रविधि नीतिको प्रमुख रणनीतिहरु के के हुन् ? बाणिज्य बैंक व्यवस्थापन र सेवा प्रवाहमा सूचना प्रविधिलाई प्रभाकारी प्रयोग गर्न के गर्नुपर्ला ? उदाहरणसहित सुझाव दिनुहोस् । २०

What are the maior strategies of National lnformation and Communication TechnologyPolicy of Nepal ? What should be done for the effective use of IT in the management andservice delivery of commercial bank ? Suggest with illustrations. 20

४. मानव संसाधान विभागको प्रमुखको हैसियतमा राष्ट्रिय वाणिज्य बैंकको सञ्चालक समितिमा पेश पर्न कार्यान्वयन संयन्त्रसहित कर्मचारीहरुको वृत्ति विकाको रणनैतिक योजनाको खाका तयार गर्नुहोस् । २०

On behalf of a chief of Human Resource Department, prepare a framework of strategicplan for career development of employees with implementation mechanism to submit in the Board of Directors of Rastriya Banijya Bank. 20

५. नेपालको आर्थिक उदारीकरणको नीतिको कारण निजी क्षेत्रको बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको सञ्चालनमा अत्याधिक पहुँच बढेको छ । बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको संख्यामा भएको बढोत्तरीको तुलनामा वित्तीय पहुँच त्यो हदसम्म कायम हुन सकेको छैन । कूल जनसंख्याको करिब ४० प्रतिशत जनतामा मात्र वित्तीय पहुँच छ । बैंक तथा वित्तीय संस्था र तिनका शाखाहरु राजधानी र सुविधासम्पन्न ठाउँमा केन्द्रित छन् । मौद्रिक नीतिले ग्रामीण र पिछडिएको क्षेत्रमा तिनीहरुको शाखा विस्तार गर्न प्रोत्साहित गरेको छ । तथापि यसको प्रभावकारी कार्यान्वयनको अभावका कारण अर्थतन्त्रमा अनौपचारिक अर्थतन्त्रले जरा गाडेको छ । प्रस्तुत सन्दर्भमा देखिएका प्रमुख समस्या समस्याका कारणहरु र सुझाव कार्यान्वयन कार्ययोजनासहित समस्या समाधानका लागि उपायहरु पेश गर्नुहोस् ।

Due to the economic liberalization policy of Nepal, the access in the operation of privatesector bank and financial institutions (BFls) has extremely increased. ln comparison tothe increased number of BFls, access to finance has not increased to that extent. Onlyabout 40% of the total population have financial access. BFls and their branches areconcentrated in the capital city and other well privileged areas, Monetary policy hasencouraged to extend their branches in the rural and backward areas. Eventhough, dueto the lack of effective implementation of the policy, informal economy has deep root inthe economy. With reference to this situation, mention the major problems therein,reasons behind the problems and also recommend measures to solve the problems withimplementation plan. 20

★★★

www.questionbanknepal.com

लोक सेवा आयोग

सुरक्षा निकाय तथा संगठित संस्था महाशाखा

परीक्षा संचालन शाखा

आन्तरिक र खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षा कार्यक्रम र परीक्षा भवन कायम गरिएको सूचना

निकायः	राष्ट्रिय वाणिज्य बैक लिमिटेड	विज्ञापन प्रकाशित मितिः	२०७५/१२/२२	लि.प. कार्यक्रम प्रकाशित मितिः	२०७६/१/२२

बैंकको पूर्व प्रकाशित विज्ञापन अनुसार देहाय वमोजमका पदहरुको **आ.प्र. र खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षा** देहाय बमोजिमको कार्यक्रम अनुसार निम्न वमोजिमका परीक्षा भवनहरुमा संचालन हुने व्यहोरा सम्वन्धित सवैको जानकारीका लागि यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ ।

क्र.सं.	विज्ञापन नं.	किसिम	पद, सेवा, समूह/उपसमूह/ तह	लिखित परीक्षा मिति समय: प्रथम पत्र (३ घण्टा)	लिखित परीक्षा मिति समय: द्वितीय पत्र (३ घण्टा)	उ.सं.	परीक्षा केन्द्र
१	१५/०७५-७६	आ.प्र.	वरिष्ठ प्रबन्धक, प्रशासन, प्रशासन, ९	२०७६।०३।९ गते दिनको २.०० बजे	२०७६।०३।१० गते दिनको २.०० बजे	२५	श्री लोक सेवा आयोग केन्द्रीय कार्यालय, अनामनगर ।
२	२१/०७५-७६	आ.प्र.	सहायक प्रबन्धक, प्रशासन, प्रशासन, तह ६			२२	
३	२३/०७५-७६	आ.प्र.	सहायक (कम्प्युटर), प्रशासन, सूचना प्रविधि, ५			१४	
४	१९/०७५-७६	आ.प्र.	उपप्रबन्धक, प्रशासन, प्रशासन, तह ७			९	
५	१६/०७५-७६	आ.प्र.	वरिष्ठ प्रबन्धक (सूचना प्रविधि),प्रशासन, सूचना प्रविधि, ९	२०७६।०३।११ गते दिनको २.०० बजे	२०७६।०३।१२ गते दिनको २.०० बजे	६	श्री महेन्द्र भवन मा.वि.,सानोगौचरण ।
६	२२/०७५-७६	आ.प्र.	बरिष्ठ सहायक, प्रशासन, प्रशासन, तह ५			३४	
७	१७/०७५-७६	आ.प्र.	प्रबन्धक, प्रशासन, प्रशासन, तह ८			३३	
८	२६/०७५-७६	खुला र समावेशी	उपप्रबन्धक, प्रशासन, प्रशासन, ७	२०७६।०३।११ गते दिनको २.०० बजे	२०७६।०३।१२ गते दिनको २.०० बजे	५६	
९	२४/०७५-७६	खुला र मधेसी	वरिष्ठ प्रबन्धक, प्रशासन, प्रशासन, ९	२०७६।०३।१८ गते दिनको २.०० बजे	२०७६।०३।१९ गते दिनको २.०० बजे	३०	श्री लोक सेवा आयोग केन्द्रीय कार्यालय, अनामनगर ।
१०	२५/०७५-७६	खुला र समावेशी	प्रबन्धक, प्रशासन, प्रशासन, ८	२०७६।०३।२२ गते दिनको २.०० बजे	२०७६।०३।२३ गते दिनको २.०० बजे	९७	श्री महेन्द्र भवन मा.वि.,सानोगौचरण ।
११	२७-३३/०७५-७६ (सबै प्रदेश)	खुला र समावेशी	सहायक प्रबन्धक, प्रशासन, प्रशासन, ६	२०७६।०४।१० गते दिनको २.०० बजे	२०७६।०४।११ गते दिनको २.०० बजे	४५६७	पछि प्रकाशित गरिने छ ।
१२	३४/०७५-७६ (प्रदेश नं. १)	खुला र समावेशी	बरिष्ठ सहायक, प्रशासन, प्रशासन, ५	२०७६।०३।२० गते दिनको २.०० बजे	२०७६।०३।२१ गते दिनको २.०० बजे	२४५१	लोक सेवा आयोगको परीक्षा संचालन गर्ने सम्वन्धित कार्यालयले तोके वमोजिम हुने छ ।
१३	३५/०७५-७६ (प्रदेश नं. २)					१४४६	
१४	३६/०७५-७६ (प्रदेश नं. ३)					६९४७	
१५	३७/०७५-७६ (गण्डकी)					१३१३	
१६	३८/०७५-७६ (प्रदेश नं. ५)					२२४६	
१७	३९/०७५-७६ (कर्णाली)					५८९	
१८	४०/०७५-७६ (सु.प.)					१२५२	
१९	४१/०७५-७६ (प्रदेश नं. १)	खुला र समावेशी	बरिष्ठ सहायक (कानून), प्रशासन, कानून, ५	२०७६।०३।१५ गते दिनको २.०० बजे	२०७६।०३।१६ गते दिनको २.०० बजे	१६	लोक सेवा आयोगको परीक्षा संचालन गर्ने सम्वन्धित कार्यालयले तोके वमोजिम हुने छ ।
२०	४२/०७५-७६ (प्रदेश नं. २)					११	
२१	४३/०७५-७६ (प्रदेश नं. ३)					१२९	
२२	४४/०७५-७६ (गण्डकी)					१६	
२३	४५/०७५-७६ (प्रदेश नं. ५)					२०	
२४	४६/०७५-७६ (कर्णाली)					११	
२५	४७/०७५-७६ (सु.प.)					५	

www.questionbanknepal.com

क्र.सं.	विज्ञापन नं.	किसिम	पद, सेवा, समूह/उपसमूह/ तह	लिखित परीक्षा मिति समय		उ.सं.	परीक्षा केन्द्र
				प्रथम पत्र (३ घण्टा)	द्वितीय पत्र (३ घण्टा)		
२६	५५/०७५-७६ (प्रदेश नं. १)	खुला र समावेशी	बरिष्ठ सहायक, प्रशासन, सूचना प्रविधि, ५	२०७६।०३।१५ गते दिनको २.०० बजे	२०७६।०३।१६ गते दिनको २.०० बजे	२१७	लोक सेवा आयोगको परीक्षा संचालन गर्ने सम्वन्धित कार्यालयले तोके वमोजिम हुने छ ।
२७	५६/०७५-७६ (प्रदेश नं. २)					१२५	
२८	५७/०७५-७६ (प्रदेश नं. ३)					६७९	
२९	५८/०७५-७६ (गण्डकी)					१२७	
३०	५९/०७५-७६ (प्रदेश नं. ५)					२१२	
३१	६०/०७५-७६ (कर्णाली)					४७	
३२	६१/०७५-७६ (सु.प.)					१०१	
३३	४८/०७५-७६ (प्रदेश नं. १)	खुला र समावेशी	बरिष्ठ सहायक (नगद), प्रशासन, नगद, ५	२०७६।०३।२३ गते दिनको २.०० बजे	२०७६।०३।२४ गते दिनको २.०० बजे	७८८	लोक सेवा आयोगको परीक्षा संचालन गर्ने सम्वन्धित कार्यालयले तोके वमोजिम हुने छ ।
३४	४९/०७५-७६ (प्रदेश नं. २)					३५२	
३५	५०/०७५-७६ (प्रदेश नं. ३)					१९३४	
३६	५१/०७५-७६ (गण्डकी)					३८६	
३७	५२/०७५-७६ (प्रदेश नं. ५)					६९५	
३८	५३/०७५-७६ (कर्णाली)					१८८	
३९	५४/०७५-७६ (सु.प.)					३९४	
४०	६२/०७५-७६ (प्रदेश नं. १)	खुला र समावेशी	सहायक, प्रशासन, प्रशासन, तह ४	२०७६।०३।१३ गते दिनको २.०० बजे	२०७६।०३।१४ गते दिनको २.०० बजे	७०२१	लोक सेवा आयोगको परीक्षा संचालन गर्ने सम्वन्धित कार्यालयले तोके वमोजिम हुने छ ।
४१	६३/०७५-७६ (प्रदेश नं. २)					५०६८	
४२	६४/०७५-७६ (प्रदेश नं. ३)					११८५४	
४३	६५/०७५-७६ (गण्डकी)					२६४१	
४४	६६/०७५-७६ (प्रदेश नं. ५)					५९५२	
४५	६७/०७५-७६ (कर्णाली)					२१२६	
४६	६८/०७५-७६ (सु.प.)					३६९०	
४७	६९/०७५-७६ (प्रदेश नं. १)	खुला र समावेशी	सहायक (नगद), प्रशासन, नगद, तह ४	२०७६।०३।१७ गते दिनको २.०० बजे	२०७६।०३।१८ गते दिनको २.०० बजे	१९१२	लोक सेवा आयोगको परीक्षा संचालन गर्ने सम्वन्धित कार्यालयले तोके वमोजिम हुने छ ।
४८	७०/०७५-७६ (प्रदेश नं. २)					१५६१	
४९	७१/०७५-७६ (प्रदेश नं. ३)					३९५०	
५०	७२/०७५-७६ (गण्डकी)					८८६	
५१	७३/०७५-७६ (प्रदेश नं. ५)					२०५०	
५२	७४/०७५-७६ (कर्णाली)					८२२	
५३	७५/०७५-७६ (सु.प.)					१००६	

क्र.सं.	विज्ञापन नं.	किसिम	पद, सेवा, समूह/उपसमूह/ तह	लिखित परीक्षा मिति समय		उ.सं.	परीक्षा केन्द्र
				प्रथम पत्र (३ घण्टा)	द्वितीय पत्र (३ घण्टा)		

प्रदेश अन्तर्गत विज्ञापन भएका सहायक स्तरका पदहरुको लिखित परीक्षा संचालन गर्ने आयोगका कार्यालयहरु

क्र.सं.	प्रदेश	परीक्षा संचालन गर्ने कार्यालय	परीक्षा केन्द्र
१	प्रदेश नं. १	धनकुटा कार्यालय	लोक सेवा आयोगको परीक्षा संचालन गर्ने सम्वन्धित कार्यालयले तोके वमोजिम हुने छ ।
२	प्रदेश नं. २	जलेश्वर कार्यालय	
३	प्रदेश नं. ३	काठमाडौं कार्यालय	
४	गण्डकी	पोखरा कार्यालय	
५	प्रदेश नं. ५	बुटवल कार्यालय	
६	कर्णाली	सुर्खेत कार्यालय	
७	सुदुर पश्चिम	महेन्द्रनगर कार्यालय	

द्रष्टब्य:

१. उम्मेदवारले उत्तरपुस्तिकामा कालो मसी भएको डटपेन/कलम मात्र प्रयोग गर्नुपर्नेछ ।

२. प्रवेश पत्र विना कुनै पनि उम्मेदवारवालाई परीक्षामा सम्मिलित नगराइने हुँदा प्रवेशपत्र अनिवार्य रुपमा साथमा लिई परीक्षा संचालन हुनुभन्दा कम्तीमा १ घण्टा अगावै परीक्षा भवनमा आइपुग्नुपर्नेछ ।

३. परीक्षा भवनमा मोबाइल फोन निषेध गरिएको छ ।

४. परीक्षा संचालन हुने दिन अप्रत्याशित विदा पर्न गएमा पनि आयोगको पूर्व सूचना विना निर्धारित परीक्षा कार्यक्रम स्थगित हुने छैन ।

माधव भण्डारी
शाखा अधिकृत

नारायणप्रसाद
उप सचिव

www.questionbanknepal.com